

30. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ

O B S A H :

Přehled úspěchů pěti pětiletok

Městský národní výbor

Školství

Zdravotnictví a hygiena

Doprava a bezpečnost

Kulturní život

Divadlo

Kino

Knihovna

Museum

Výstavy

Hudba

Oslavy

Návštěvy

Kult. dům pracujících

Social. svaz mládeže a PO

Průmysl

Zemědělství

Tělovýchova a sport

Statistika

Různé

Závěr

Poněvadž časy míjejícími paměť věci
všelijakých, kteréž se na světě dějí,
v lidu tak hynie, ovšem i pomíjí, opa-
trnost lidská z obyčeje řádného zdávna
zniklého vzala jest takové věci a ohra-
zovala se zápisy a listy zřízenými tak,
aby potomkům a budoucím ku paměti jsouce
přivedeny, časem svým byly oznamovány.

Zápis městské knihy z r. 1512

Archiv městský IV. č. 34

3

P O C H O D T Ř I C E T I V Í T Ě Z N Ý C H L E T

Přehled úspěchů pěti pětiletok v Kolíně.

Naší době porozumí jen ten, kdo dovede
chápat smysl velkých a neobvyklých změn.

5

Vítězný pochod, jímž naše národy šly od roku 1945, má svůj počátek před třiceti lety, kdy jsme se slzami radosti vítali u nás v Kolíně legendární sovětské tanky, které na svých lafetách přinášely po šesti tragických letech svobodu nejen našemu městu, ale i našim národům. S radostí a díkem jsme vítali své osvoboditele a se smutkem v srdci jsme pohřbívali mrtvé, kteří ještě v posledních dnech války ztratili své životy.

Kolín splatil také velikou daň válce, a proto po létech, v nichž nás se světem pojily jen krátké vlny, nastala práce napravit všecko, co válka zpustošila. Stáli jsme nad čerstvými hroby, nad troskami závodů, nad zbořenými domy, u rozvrácené dopravy a výroby.

Hned po květnových dnech roku pětáctýřicátého se přikročilo k odstraňování trosek, opravě porušených komunikací, záchraně porušených domů a významných památek. A už tehdy vzniká pod vedením Komunistické strany myšlenka vybudovat nový, krásnější Kolín, která se stala součástí celoměstského programu a je hlavní trasou pochodu třiceti let.

Při pohledu zpět lze říci, že naše město udělalo veliký krok, veliké dílo, které dalo Kolínu nejen nový vzhled, ale velké politické a ekonomické změny se odrazily i na životě obyvatel města, jejich sociální a kulturní úrovni, jejich myšlení a jednání.

Nesmyslné bombardování Kolína v posledních měsících války zhoršilo už z dřívějších dob nepříznivou bytovou situaci. Téměř čtyřicetiletá přestávka ve stavbě škol v Kolíně před válkou způsobila naprostý nedostatek prostor ve školství. Závody, které v Kolíně byly často rozmělněny na malé podniky, byly někde přeměněny na válečnou výrobu, někde zrušeny vůbec a někde silně poškozeny. Železniční uzel v Kolíně byl často cílem leteckých bomb a poškozen byl i most, hlavní spojnice mezi oběma částmi města. Mnoho domů bylo nedostatečně vybaveno, což ovlivňovalo i třídní skladbu společnosti. Úkolů se tedy objevilo najednou mnoho, a bylo skutečně nutné nasadit nejvyšší úsilí, aby byly zvládnuty.

Bytové otázky byla věnována první péče. Dvouletka v letech 1945-47 odstranila největší škody, zmizely trosky a byla obnovena nejnutnější výroba. Teprve potom bylo možno přikročit k výstavbě. Kolín byl před válkou obklopen několika vagonovými koloniemi a skupinami dřevěných baráků, které byly zdravotně závadné bez nejnutnějšího hygienického zařízení, obývané mnohočlennými rodinami bydlícími často v jediné místnosti. Tento prvořadý úkol bylo nutno řešit.

Na jihozápadě města u vodárny se rozkládalo velké Formánkovo pole, jež se stalo místem příští bytové výstavby. Individuální výstavba, která v Kolíně před válkou převládala, vedla k tomu, že si chudší vrstvy stavěly malé, přízemní domky podél výpadevých silnic, a město se tak rozlezlo cho-
botnicovitým způsobem podél hlavních cest. Některé domky pozdějšími úpravami silnic se ocitaly pod jejich úrovní.

Když v r. 1949 převzal socialistický sektor vedení v podnikání staveb, rozvinula se výstavba sídliště na jihozápadě města v plné šíři. Bylo započato zprvu tři až čtyřpodlažními domy, aby byla uspokojena aspoň nejnaléhavější potřeba bytů, ale později začala proudová výstavba podle předem stanovených etap dvanácti až čtrnácti podlažních domů vybavených nejmodernějším bytovým zařízením, ústředním topením, vnitřními jádry, kuchyňskými linkami, plynem i elektrikou, prádelnami a sušárny, někde i garážováním. Přibývalo ulic a náměstí, obchodů a služeb.

K tomuto novému sídlišti se brzy připojila i družstevní svépomocná výstavba na jižní straně města blízko jatek, které v nejbližší době zmizí.

V letošním jubilejním roce dosáhla obě sídliště 4564 bytových jednotek a tvoří dnes velikou městskou čtvrť s asi 12000 obyvateli. Dobrou vlastností obou sídlišť je jejich organické spojení se starým historickým jádrem města, jež muselo projít a dosud prochází řadou změn.

Kolín měl už při svém vzniku ve 13. stol. velmi moderně řešený půdorys, který je zachován a stále vyhovuje. Přesto bylo však nutno renovovat nebo úplně odstranit některé budovy, které pro svou sešlost nebo silné poškození byly překážkou rozvoje. Při pečlivém zachování staré historické části města byly staré domy pasportovány a postupně jsou opatřovány základními požadavky moderního bydlení, renesanční a barokní fasády domů na náměstí a v přilehlých ulicích jsou postupně opravovány do původního vzhledu. Část náměstí

8

dostala opět své bývalé podloubí, které bylo tak charakteristickým znakem obchodních a výrobních středisek minulosti. Tyto úpravy nebyly ovšem samoučelné, ale zhodnotily a oživily domy, daly jim význam pro současnost a vytvořily z nich svědky minulosti a most do budoucnosti.

Výstavbou sídliště bylo umožněno zrušit ohyzdné vagonové a barákové kolonie a místo toho vyrostly na okrajích města chaty zahrádkářů, kteří svými zahradami dávají městu zelený a zdravotní rámeček. Sídliště dostalo i pravidelnou autobusovou dopravu, která ze všech tří částí města tvoří jediný celek.

Trvalým středem všech tří částí zůstává náměstí s radnicí, která už bezmála pět století je sídlem městské správy i když stáří budovy je skoro o sto let starší. Budova radnice a s ní spojená vedlejší budova dostaly nové psaníčkové sgrafito a v současné době procházejí obě budovy rozsáhlou generální opravou, neboť radnice i přes své stáří nebo právě proto, zůstává stále vznosnou reprezentační budovou, která se řadí důstojně po bok radničních budov v Čechách i na Moravě.

Generální úprava radniční budovy je výsledkem spojení se sousedním novým Kulturním domem pracujících. Toto nové kulturní středisko je moderní objekt s velikým sálem, společenskými a výstavními místnostmi, restauračními a klubovnými prostory a je spojen s budovou radnice. Jeho terasy na labské straně poskytují výhled na řeku a mají být později začátkem promenádní cesty podél železnice až na most.

Kulturní život města se nyní může soustřeďovat v býv. Sdruženém závodním klubu v Pražské ulici, který dnes s Kulturním domem pracujících tvoří jediný podnik, který vyhovuje všem společenským a podnikovým shromážděním. Dům v Pražské ulici /býv. Zámecká/ byl v nedávných letech uvnitř renovován, opatřen moderní jevištní a osvětlovací výbavou a je častým místem podnikových schůzí a oslav.

Velkými úpravami prošly i některé domy na náměstí. Fasáda celé západní strany byla obnovena v původním stavu a zvláště rohový dům Pražské ul. /čp. 91 - zvaný U černého orla/ byl podroben vzhledem k své historické ceně a vzhledu náměstí velmi důkladné opravě. Podobnou generální opravu dostal dům č. 73 /prodejna obuvi Jas/ a sousední dům č. 72, /prodejna Jitřenky/, který se z obytného domu změnil na restaurační místnost. Jižní strana náměstí ve své západní části dostala nové podloubí, které bylo obnoveno. Při tom bylo na domě č. 8 /Museum/ objeveno sloupoví původního podloubí, stavěné z kruhovitých kvádrů. Jeden z těchto sloupů byl obnažen a lze jej vidět ve vnitřním podchodu podloubí.

Při pokračující výstavbě sídliště byly zastavěny některé proluky vzniklé demolicí starých, sešlých domů. Na rohu Husovy a Rubešovy ul. došlo k rozsáhlé demolicí sedmi domů /č. 63 - 68/, kde bude v příštích letech stát velkoprodejna obuvi. V Pražské ulici na rohu ul. Kmochovy vyrostl velký obytný dům se samoobsluhou, který se stal také sídlem Klubu mládeže. Velkou opravou prošla býv. restaurace Na Hrádku, která byla přeměněna na Dům odborů. Vzniklo tak odborové

centrum s klubovními místnostmi, třemi různě velkými prostorami na schůze a s velkým sálem pro hromadná shromáždění.

Velká pozornost byla věnována podpoře výstavby rodinných domků, vilek, které pomalu zaplňují prázdné parcely na vzdálenějších místech.

Velký význam pro město měla vždy doprava, která v minulých třiceti letech neobyčejně vzrostla. Nejen železniční, která tvoří dnes z Kolína důležitý železniční uzel, ale i říční, která v současné době velmi rychle roste zvláště až bude upravena plavební komora u Veletova a posléze i vnitřní městská autobusová doprava, která po válce se stala naprosto nezbytnou.

Prvořadým úkolem v dopravě byla oprava mostu, který byl několikrát zasažen bombardováním. Byla to nejen generální oprava mostu, ale i zpevnění břehů pod mostem a v plavební komoře. Tato renovace kladla velké požadavky na techniku a byla zároveň velmi nákladná. Přesto, že byla brzy po válce tato oprava provedena, bylo nutno v nedávné době provést novou rozsáhlou opravu, aby tato důležitá spojnice obou částí města vyhovovala neustále rostoucí dopravě těžkých nákladních automobilů.

Dva silniční přejezdy přes trať na Zálabí se brzy staly překážkou rychlé dopravy a bylo nutno přikročit k vybudování zálabského nadjezdu. Byl vyřešen tak, aby se oba přejezdy novým nadjezdem spojily, a aby byl nadjezd v budoucnosti napojen na druhý most, jehož potřeba je v Kolíně stále naléhavější.

Vybudování přejezdu si vyžádalo také úpravu zálabského předmostí, kde došlo k rozsáhlé demolici, aby mohla být vybudována křižovatka s parkovištěm aut. Důvodem bylo také zavedení městské autobusové dopravy, kterou bylo rostoucí město nuceno zavést. Obnovovaný průmysl soustředěný hlavně na Zálabí a nové sídliště na jihozápadě města vyžadovalo rychlé a pohodlné spojení a dopravu lidí do práce a z práce. To právě vyžadovalo vybudování křižovatek a přejezdu, neboť frekvence na trati Kolín-Nymburk je tak veliká, že čekání u zálabských závor se protahovalo na celé hodiny. Je to trojsměrný přejezd a byl budován za plného provozu želez. trati.

Na zálabském předmostí po demolici většího počtu malých domků vzniklo nové rozsáhlé náměstí, které se pozdějšími úpravami ještě zvětší. Autobusová doprava má dnes šest linek, z nichž jedna je okružní, které spojují průmyslové podniky na Zálabí s obytnými čtvrtěmi u vodárny, s Kolínem IV a se Štítary, s okrajovou čtvrtí na Štáralce a s Okresním ústavem národního zdraví.

Se zavedením autobusové dopravy souviselo také vybudování autobusového nádraží, kde se denně křížuje na čtyřicet linek dovážejících pracující z okolí do Kolína do zaměstnání. I tam, kde dnes stojí autobusové nádraží došlo k několika demolicím, což umožnilo vybudovat prostorná nástupiště pro desítky linek a stovky cestujících. Kolínem procházejí také dálkové autobusové linky, které spojují město s oblastmi Krkonoš, Orlických a Jizerských hor a s Jižními Čechami.

Pro odlehčení dopravě ve městě byla vybudována spojnice čáslavské silnice s pražskou vyhybající se městu a vytváří rychlejší průjezdní linku. Zvýšená dopravní frekvence si vyžádala zavedení světelných barevných signálů na křižovatkách. Přes všechny tyto právy v dopravě je komunikační síť stále přetížena a problémem se stává parkovací a garážovací plocha ve městě. Náměstí bylo zbaveno parkovací služby a auta parkují zatím na některých nezastavěných plochách po demolicích. Jednou z velkých demolic bylo odstranění starých domů na rohu Pražské a Kovářské ulice /č. 92, 93, 94/, které ustoupily příštím vybudování tržnice. Jinou velkou demolicí bylo zboření několika domů v Pražské ulici /č. 22, 24, 26/ čímž vznikl rozsáhlý prostor na výstavbu příštích obytných domů.

Výstavba města vyžaduje, aby se tyto domy nemající památkovou hodnotu a nevyhovující ani po stránce zdravotní odstranily a postoupily své místo novým moderním budovám.

Doprava byla kromě toho obohacena ještě novými benzínovými čerpacími stanicemi, z nichž zvláště nejnovější na Zálabí splňuje všechny požadavky automobilismu.

U mostu na městské straně se začal proti hotelu Savoy budovat na místě býv. sedmi domů velký projekt obytných a obchodních domů. Na Zálabí byla v blízkosti Borků vybudována klubovna pro důchodce vybavená čítárnou, televizorem a je v malé vzdálenosti od parkového areálu.

Důležitým a velkým podnikem bylo vybudování levobřežní sběrné stoky, která má odstranit nedostatky z minulosti, vyhovět rostoucím požadavkům města a vytvořit základ k celkové

rekonstrukci kanalizační sítě města. To jsou úkoly příští pětiletky. Elektrická síť a zvláště pouliční osvětlení bylo přebudováno, postaveny nové stožáry a opatřeny vybojkovým osvětlením.

Jedním z nejlepších podniků bylo odstranění uhelných skladů uprostřed města a zdi, která se táhla od kostelíka k budově státní banky a vybudování na tomto místě Fučíkova parku. Je to dnes rozsáhlý prostor zeleně uprostřed města, který je zvláště v létě jedním z míst odpočinku. Dnes po třiceti letech, když stromy vzrostly a trávníky zhoustly, jsou lavičky parku vyhledávaným místem maminek s dětmi, starších lidí i náhodných návštěvníků v Kolíně, protože je to místo ticha, bez kouře a pouličního hluku. Kromě toho byly podél některých ulic vybudovány zelené pásy, které pomáhají zvyšovat plochu zeleně ve městě, neboť město nejsou jenom domy a ulice, ale i krásné prostředí zdravé pro práci, odpočinek a bydlení.

Se zdravím města je spojeno i vybudování rozsáhlého Ústavu národního zdraví, který se během třiceti let rozvinul ve velkou zdravotnickou instituci, která se v minulých letech stala střediskem „Kolínské studie boje proti tuberkulóze“ /t, zv. „Akce Kolín“/ a byla přijata světovou zdravotnickou organizací. Z dřívější skromné budovy, která měla řadu oborů, vyrostla dnes za třicet let řada speciálních pavilonů vybavených moderními lékařskými přístroji, takže dnes představuje komplexní vybavení včetně nejnovějšího unikátního oddělení nukleární medicíny vybudované v r.1971.

Pavilony jsou umístěny uprostřed zeleně a jsou doplněny detašovaným oddělením dermatologickým a poliklinikou se zubním oddělením ve městě. Ústav národního zdraví obsahuje dnes čtrnáct primariátů, zahrnuje nejen okres, ale i celou oblast a svým vybavením se stává cílem zahraničních návštěv, které přijíždějí do republiky.

Bohaté zemědělské okolí města si vynutilo vybudování obilního sila na Zálabí, které ve svých buňkách pojme 4000 vagonů obilí. V areálu sila se konají každoročně hojně navštěvované výstavy a trhy na zemědělské stroje. Novostavba sila pro svou výši se stala druhou dominantou města, odkud je velmi hezký pohled na historickou část a sídliště.

V místech bývalé staré plynárny vyrostlo osmipodlažní obchodní středisko Jednoty se sklady, obchody a kanceláři a proti této budově na zelené louce byla zbudována šestnáctipodlažní budova spojů s řadou vedlejších budov. Vedle budovy Jednoty byl renovován starý hotel „Černý kůň“, který odpomohl poněkud nedostatku lůžkových kapacit v Kolíně.

Uplynulých třicet let znamenalo také velký rozmach kolínského průmyslu. Kolín je po této stránce centrem středního Polabí a proto po rychlé rekonstrukci zničených a poškozených závodů stály před kolínským průmyslem velké úkoly. Byla zde velká řada malých a středních závodů a několik velkých podniků, které mají za sebou více než sedmdesátiletou tradici. Jejich výhodou byla dobrá pověst a široká

klientela, nevýhodou však bylo zastaralé zařízení, jež se muselo přebudovat a modernisovat na nové výrobky. Závody se s tím vypořádaly velmi rychle, takže Kolín je dnes exportním městem do 98 zemí světa a některé podniky mají téměř monopolní postavení v některých oborech nejen v našem státě, ale i v zemích RVHP.

Některé závody jsou velké množstvím svých zaměstnanců, jiné velikostí nebo rozsáhlostí svého výrobního sortimentu. TATRA Kolín, která svou původní výrobu energovlaků, přebudovala během pětileté na výrobu balených kotlů a kondenzačních zařízení, ale vyrábí i velké kotelní jednotky, které kromě domácímu trhu dodává do Brazílie, Rumunska, NDR, na Kubu do Finska i jinam. Koncernový podnik KORAMO se dvojím vybombardováním se rychle modernisoval a je dnes monopolním výrobcem turbinových olejů a dodavatelem mazacích olejů pro automobilisty, litných tuků pro kuličková ložiska aj. Podnik OBCHODNÍ TISKÁRNÝ budují právě nový závod s nejmodernějším zařízením ve střední Evropě, jsou dodavateli tiskopisů výpočetní techniky, monopolními výrobci kalendářů, samolepicích štítků, obalů a etiket. Závod Tesla je velkým exportérem telekomunikačních zařízení, FRIGERA dodává chladicí zařízení speciálně pro lékařské účely, výroba brusných papírů v REKORDU patří k velmi žádaným výrobkům v moderním strojírenství, velké úkoly čekají VCHZ SYNTHESII. Dalšími kolínskými exportéry jsou Stavební izolace, podnik obalové techniky OBAL, továrna KABLO, výroba pianin, elektrických pecí, velká exportní továrna SOJA na výrobu cukrářských a potravinářských prefabrikátů, podnik na výrobu droždí aj.

Závody Kolína postavily pro své zaměstnance řadu bytů i celých bloků, pro děti svých zaměstnanců několik mateřských škol a jeslí, v závodech zřídily lékařské ordinace a zubní ambulatoria, v horských oblastech převzaly nebo postavily rekreační chaty. Jejich trvalá patronátní činnost nad kolínskými školami je stálou podporou škol v jejich potřebách, neboť školám propůjčují dopravní prostředky na návštěvu rekreačních oblastí, pro své zaměstnance pořádají zájezdy nejen po republice, ale i do zahraničí, některé závody si zařídily i trvalá tábořiště na březích Černého moře v Bulharsku nebo na Jadranu v Jugoslávii.

Tento nebyvalý rozmach průmyslu v Kolíně přinesl pochopitelně i některé problémy, které nutno řešit. Je to znečištění vod a ovzduší, hlučnost dopravy, která stále roste, nedostatek parkovacího prostoru a dopravní nehodovost na cestách. To vše jsou úkoly příštích pětiletok.

Dlouhá pauza ve stavbě škol v minulosti způsobila nedostatek školního prostoru. Proto byla na pokraji sídliště postavena nová škola pavilonového typu, která aspoň částečně vyřešila tento nedostatek. V nejbližší budoucnosti se bude muset přikročit ke stavbě další školy. Dosavadní školy byly renovovány, opatřeny novým osvětlením, novými okny, ústředním topením. Dosavadní stará budova gymnasia na Kutnohorské ulici byla přeměněna na Střední ekonomickou školu a gymnasium bylo přemístěno do býv. budovy Obch. akademie u nemocnice, která tomuto účelu lépe vyhovovala.

Divadelní budova v Kolíně se stala sídlem Krajského divadla, které svými zájezdy do okolí, letními hrami ve Vlašském dvoře v Kutné Hoře obstarává divadelní program celé

oblasti na východ od Prahy. Sama divadelní budova byla opatřena novým osvětlovacím zařízením, novými sedadly a zakoupen vedlejší dům pro potřeby divadla.

Souběžně s těmito akcemi šel sport a tělovýchova. Kolín byl a je už po řadu let jedním z měst s vyspělou atletikou, kopanou, hokejem, turistikou a mnoha a mnoha dalšími sporty. Dlouho byl v Kolíně pocítován nedostatek stadionu pro zimní sporty. Proto byl v „akci Z“ za pomoci sportovců a mnohých občanů vybudován na Zálabí Zimní stadion, nazvaný „Stadion čs.-sovět. přátelství“, který svou velikostí patří k největším v republice. Je dnes místem, kde se konají nejen hokejové zápasy a krasobruslařské soužěžq, ale i velký každoroční hudební festival dechových hudeb „Knochův Kolín“, v létě jsou tam filmové festivaly pracujících a i velké slavnosti města a závodů. Na sídlišti se v současné době buduje letní i zimní plavecký stadion.

Ve výzdobě města došlo k postavení několika pomníků. Je to v první řadě na sídlišti pomník V.I. Lenina, který je dominantou velkého areálu, dále pomník J.A.Komenského, postavený před budovou gymnasia, před novou obřadní síní na hřbitově pomník padlým Rudarmějcům. V budově Kulturního domu pracujících byla odhalena busta kolínského rodáka Jean Gaspara Debureaua.

Tento stručný výčet úspěchů třiceti let je úvodem ke kronice jubilejního třicátého roku a má být z něho patrné, jak se Kolín postupně přebudovává v socialistické město, v němž bude život v souladu s přírodními poměry území, bohatou tradicí a potřebami jeho obyvatel.

M Ě S T S K Ý N Á R O D N Í V Ě B O R

Svou přirozenou polohou na komunikační křižovatce, svým průmyslem a vyspělým zemědělstvím je Kolín v období technické revoluce předurčen k větším úkolům a rychlejšímu růstu. K tomu musí směřovat všechny plány ve všech oborech.

V ý s t a v b a

Městský národní výbor opíraje se o stranické organizace na závodech i uličních organizacích plnil volební program Národní fronty pro léta 1971 - 1975 a dal směr a vytvořil podmínky pro činnorodou iniciativu pracujících.

Postupně byly schváleny a realizovány tyto stavby: Byla otevřena prodejna potravin na Štáralce, požární zbrojnice ve Štítarech, byly dostavěny šatny Tělových. jednoty Jiskra, byl otevřen dvojtánek zeleniny v Kolíně III, u školy na Ovčárecké ulici byla zřízena sportovní nafukovací hala, ve Štítarech byl otevřen pavilon mateřské školy, při 1. ZDŠ byl otevřen areál pro pionýry, k nafukovací hale bylo přistavěno sociální zařízení, okrajové čtvrti města v ul. V Jezírkách, Na Kopečkách a v Hálkově ul. v Kolíně V byla zavedena kanalizace.

Vedle těchto prací pokračuje stavba plaveckého bazénu na sídlišti, stavba provozní budovy letiště, rekonstrukce lehkotletického stadionu v Borkách, jehož hrací plocha byla zatrávněna, staví se spojovací chodba u nafukovací haly a rekonstruuji se kabiny na TJ Kolín.

Plavecký stadion se staví v akci Z v hodnotě 38 milionů korun, což je největší akce Z v republice. Má být ukončena v r. 1978 a provádí se i za vydatné občanské pomoci.

V akci Z byla provedena také stavba Klubu mládeže, kde se plně uplatnila brigádnická svépomoc, takže stavba v hodnotě 1,300.000 korun byla dána do užívání SSM už koncem r.73.

Na úseku bytové výstavby počítal volební program na pátou pětiletku s výstavbou 1466 bytových jednotek. Ve skutečnosti bylo postaveno a odevzdáno do užívání 1668 bytů, které byly stavěny celkem trojím způsobem. 1. Dodavatelsky bylo postaveno 1333 bytovek /v r. 1971 - 288, v r. 1972 - 335, v r. 1973 - 288, v r. 1974 - 286 a v letošním roce 1975 - 136 bytů/.

Družstevní svépomocí se plánovalo 100 bytů, ale bylo postaveno svépomocí 254 bytů a v rodinných domcích 81 byt. Celkový plán byl tedy překročen o 102 byty.

Po celé období pětiletky byla prováděna rekonstrukce veřejného osvětlení, která bude dokončena v r. 1977. V posledních dvou letech pětiletky vzniklo částečné zdržení, protože provádějící podnik, pražská Konstruktiva, byl nucen část pracujících odvelet do Prahy. Celkem bylo v těchto pěti letech proinvestováno 6 529 700 korun.

Velkým a náročným podnikem plánovaným ve volebním programu je rekonstrukce místních komunikací ve městě. V Kolíně I byly rekonstruovány 4 komunikace, v Kolíně 6, v Kolíně III 3 komunikace, v Kolíně IV 15 a v Kolíně V 27 komunikací. Město se takto zbavuje prašných ulic, zvyšuje tím čistotu ovzduší a doprava je bezpečnější. Stálou chybou však je, že se vozovky i chodníky pokryté živičným povrchem znovu kopou. Ani to by však nevadilo, kdyby oprava těchto porušených komunikací byla rychlá a hlavně dobře provedená. Namnoze je však provedena dosti špatně, takže chodníky poskytují někde obraz záplatování různé struktury i výše.

Kromě velké úpravy komunikací byla vybudována 4 autoparkoviště, a to před závodem Tatra, před n.p. Frigera, před Kolínskou nástrojárnou a na rohu ulic Kovářské a Pražské jako dočasné parkoviště. Náklad na tyto rekonstrukce 35 milionů korun nebyl v minulosti Kolína nikdy vynaložen. V této akci se bude pokračovat a bude to hlavně náměstí, jehož rekonstrukce komunikace bude pro městskou dopravu velkým zatížením. Povrch komunikací je většinou živičný, jen v málo případech betonový.

Dalším úkolem bylo zajištění prostor pro skládku a odvoz odpadků. Odvoz byl zajištěn kontejnerovým způsobem a už od r. 1973 se osvědčuje. Ulehčuje práci popelářů, udržuje větší čistotu a zabírá menší prostor. Proto se bude zavádět všude, kde je ústřední topení. Do konce roku bylo v provozu 177 kontejnerů, které nahradily 1947 popelnic. Odpad se vyváží do prostoru Vinice, který se však rychle zaváží a brzy bude nutno hledat další místo.

Počet nájemních jednotek ve správě Městského bytového podniku /MBP/ ~~xx~~ v letoš. roce dosáhl čísla 3550. Kolín jako město s se staletou minulostí má dosti domů, které vyžadují poměrně velkou údržbu. Od r. 1974 začal MBP vydávat pro uživatele těchto bytů informační zpravodaj, který informuje jak o právech, tak také povinnostech nájemníků. Je to tím důležitější, protože modernisací starého bytového fondu dojde někde i z neznalosti, někdy ze svévole k poškození nového nákladného zařízení. Kromě toho byla zavedena pravidelná kontrola oprav bytů.

Počet obyvatel města za poslední pětiletku neobyčejně vzrostl. V r. 1970 při posledním sčítání měl Kolín 26 796 obyvatel a letos v jubilejním roce se blíží třiceti tisícům. Je to přírůstek, který za pět let přesahuje přírůstek předcházejících desíti let.

Příčin tohoto růstu je několik. Je to v první řadě opatření strany a vlády na úseku péče o matky, děti a rodiny, zavedení rodinných a mateřských příspěvků, což mělo za následek zvýšenou porodnost. V prvním roce minulé pětiletky /1971/ se v Kolíně narodilo 990 dětí, v letoš. roce už to bylo 1330 dětí. Při srovnání obou čísel je patrné, jaký význam mělo vládní opatření. Letošní rok 1975 měl tyto počty narozených dětí v samotném Kolíně. Leden 40, únor 44, březen 48, duben 56, květen 39, červen 52, červenec 46, srpen 47, říjen 50, listopad 47 a prosinec 32 dětí.

Všechna tato data eviduje Sbor pro občanské záležitosti, jemuž podléhají matriky narozených, zemřelých i přehled uzavřených sňatků. Počet sňatků kolísá. V r. 1970 bylo uzavřeno 340 manželství, v r. 1973 378, letos 367. Bohužel je stoupající počet rozvodů, jehož procento přesáhlo 26% na 100 sňatků. Úmrtí byla v minulé pětiletce největší v l. 1971 /880/ a 1974 /919/. Letos 785 úmrtí.

Pro průměrný počet 360 nových manželství ročně, je pro snoubence zřízena instituce, kam jsou před sňatkem zváni a jsou s nimi prováděny pohovory za přítomnosti lékaře-gynekologa, právníka, dalšího lékaře, zástupců spořitelny a pojišťovny. Účast je asi 80%. Kromě toho Sbor pro občanské záleži-

tosti eviduje i životní jubilea občanů města, předává maturitní a výuční listy, pořádá vítání nových občánků a maminkami na radnici, organizuje slavnostní slib pionýrů a předávání rudých šátků, sleduje „zlaté svatby“ a dospívajícím občanům předává slavnostně občanské průkazy. Všechny tyto akce se dějí za spolupráce občanských výborů.

V letošním roce MěstNV zvýšil také péči o úpravu interiérů radniční budovy, což bylo spojeno s konečnými úpravami sousedního Kulturního domu. Vchod do budovy radnice z náměstí byl upraven, v I. poschodí byl vybudován průchod do prostorů Kulturního domu, elektr. a telefonní síť byly v budově zapuštěny do zdí a všechny prostory byly vymalovány a natírány. V přízemí vznikla v zadním traktu nová velmi vkusná zasedací síň rady MěstNV a historické malby na chodbách a v místnostech byly očištěny. U oken bylo dáno nové oplechování, opravena i fasáda směrem k Labi a celá tato staletá budova se stala přes své stáří výhledným prostředím pro příchozí i pro úředníky.

Koncem letoš. roku byla před vánoci otevřena nová prodejna na nábytek, která svým rozsahem a kapacitou patří k největším v republice. Na Královské cestě vznikla nová prodejna masa a potravin, na náměstí adaptována v budově Jitřenky nová restaurace a po bývalém antikvariátu na náměstí byla zřízena prodejna lahůdek. Snad by se tam lépe hodila knihovna s dětským oddělením, které je v dosavadní budově v Husově ulici v dosti stísněných poměrech. V uvolněných prostorech po Lahůdkách byla na náměstí otevřena prodejna novin a časopisů.

Vzrůst města a jeho úkolů se odrazily také na rozpočtu a hospodaření obce. Náročné úkoly investiční týkající se všech odvětví národního hospodářství, zejména dopravy, komunikací, školství, zdravotnictví, služeb obyvatelstvu a kultury zajišťoval finanční odbor MěstNV. Příjmy se rok od roku zvyšují: Tabulka uvádí příjmy a vydání za poslední čtyři roky pětiletky a za tři čtvrtletí letošního roku.

Příjem:

Rok	uprav.rozpočet	skuteč.plnění	%
1971	28 313.000	29 343 068	103,6
1972	29 698 102	33 602 702	113,1
1973	39 422 900	33 985 443	86,2
1974	37 295 400	39 105 882	104,8
I.-III. 1975	36 552 346	29 541 213	80,8

Vydání:

1971	28 313 000	27 911 531	98,5
1972	29 698 102	29 688 430	99,9
1973	39 422 900	33 260 160	84,3
1974	37 295 400	38 373 053	102,9
I.-III. 1975	36 552 346	28 931 535	79,1

Kromě toho zajišťoval finanční odbor v této pětiletce žádosti občanů na poskytnutí bezúročných půjček podmíněně nenávratných na výstavbu rodinných domků v Kolíně. Za první tři čtvrtletí 1975 bylo takto půjčeno 113 půjček ve výši 1 240 000 korun. Za celou pětiletku to bylo 100 půjček ve výši 1 520 000 Kčs.

V plnění volebního programu bylo uděláno velmi mnoho, ale v budoucnu bude třeba regulovat a usměrňovat zájmy některých skupin. Jistě se velmi mnoho investovalo do sportovních zařízení a byla by ještě potřeba další, ale na úseku školství jsou také velké potřeby. Proto bude nutno tyto zájmy koordinovat, aby některé obory nerostly na úkor druhých.

Velkou pozornost věnuje MěstNV životnímu prostředí. Vedle parku Julia Fučíka vyrostly v Kolíně podél ulic zelené pásy, které jsou nejen ozdobou, ale ozdravují ovzduší. Bohužel nejsou občany vždy dostatečně respektovány a ani automobilisté je mnohdy nešetří. Zelených ploch má nyní Kolín 35 ha.

Stálou bolestí je ještě rekreační městská oblast Borků, které v poslední době jsou velmi zanedbané. Dále se ještě jeví stálý nedostatek lůžkové kapacity a stavba hotelu je jedním z požadavků příštích pětiletok. Je hotova dokumentace na opravu a úpravu synagogy na hudební síň. V letoš. roce přistoupil MěstNV k vytvoření nového volebního programu na příští pětiletku. Je stále hodně úkolů, které čekají na splnění. Jedním z největších je i stavba teplárny.

V současné době se provádějí u Klavar přípravné práce pro stavbu čistírny splašků, které jsou zatím sváděny do Labe bez předčištění. Celá výstavba je rozvržena na tři etapy, na něž bude teprve navazovat rekonstrukce celé kolínské kanalizační sítě. Průzkumné vrty v oblasti Borků už byly provedeny.

Kulturní památka Kolín, Bartolomějský chrám má dostat večerní osvětlení.

Částečnou odpomocí nedostatku hotelové kapacity bylo znovu otevření restaurovaného hotelu Černý kůň. Okres. staveb. podnik tu provedl rozsáhlé adaptace. Dnes má hotel sedm lůžkových pokojů po třech lůžkách, restauraci třetí třídy s moderně vybavenou kuchyní s kapacitou 200 obědů denně.

Technické služby města se letos dobře připravily na zimní období, letos se však na konci roku ještě zimy nedočkaly. Služby mají dva traktorové sypače na posyp místních vozovek pískem, dva traktory se závěsnými radlicemi s gumovými břity, které svým přilnutím dobře čistí vozovky a pro případ velkého sněhu i sněhový nakladač.

Letošní rok není jen 30. výročím osvobození republiky Rudou armádou, ale také výročím, kdy byl vydán dekret o národních výborech a jejich ustavení. Proto byla k tomuto výročí uspořádána 25. ledna v Kulturním domě v Kolíně konference národních výborů Kolínska. Účastníkem byl ministr financí ČSR ing. Josef Klapák a vedoucí tajemník OV KSČ J. Biško. Kolínský okres je ve Středočeském kraji rozlohou na sedmém místě, počtem obyv. na čtvrtém. Obyvatelstvo okresu tvoří 8,7% kraje a je vyspělým okresem nejen průmyslově, ale i zemědělsky. Kolín, který leží poněkud excentricky v území okresu, je ale jeho organickým středem, k němuž směřují komunikace, do něhož se denně sjíždějí stovky lidí pracujících v kolínských závodech. Jeho přirozená poloha na hlavní železniční trati, na řece, na křižovatce silnic předurčuje Kolín ke stále většímu významu, větším úkolům a rychlejšímu růstu. K tomu musí směřovat plánování ve všech oborech, aby se město stalo metropolí Středního Polabí.

Pro zlepšení bytových otázek se v Kolíně ustavila bytová družstva, která si vzala za úkol pomoci vlastními silami nebo náklady řešit bytovou otázku. Ještě v r. 1973 bylo na území našeho města 26 stavebních bytových družstev. Zkušenosti ukázaly, že malá družstva pracující mnohdy na amatérské úrovni nejsou schopna i při sebevětší aktivitě jednotlivců zvládnout všechny úkoly spojené se stavbou. Proto došlo už v r. 1974 ke sjednocení bytových družstev a bylo ustaveno pouze jedno družstvo, které odpovídá za dodavatelskou družstevní výstavbu a jedno družstvo, které vede svépomocnou družstevní výstavbu.

Š K O L S T V Í

Dnešní vědecko-technická revoluce
nutí každého učit se po celý život.
Dříve technika ovládala člověka, v
socialismu musí člověk ovládnout
techniku.

Školní rok 1974/1975 probíhal ve znamení oslav 30. vý-
Slovenského národního povstání a 30. výročí osvobození
naší vlasti Sovětskou armádou. Tyto oslavy se staly ústřed-
ním motivem ideově výchovné práce na školách. Plánovitá,
ideově-politická výchova vycházela ze soustavného vys-
větlování významu historické cesty socialistické revoluce,
kterou umožnilo vítězství Sovětské armády.

Práci škol a výchovných zařízení v uplynulém školním
roce, zaměřenou hlavně na plnění úkolů vyplývajících z
usnesení pléna ÚV KSČ o socialistické výchově mladého po-
kolení a jeho přípravě a práci pro život a práci v rozvi-
nuté socialistické společnosti, pozitivně ovlivnilo listo-
padové plénum ÚV KSČ z minul. roku. Zvláštní pozornost
byla věnována zabezpečování jednoty výchovy a vzdělání ve
všech vyučovacích předmětech i v oblasti mimotřídní a mi-
moškolní práce, zvyšování efektivnosti výchovně vzděláva-
cího procesu a péči učitelů o prospěch žáků, což sejevilo
ve zmenšeném počtu neprospívajících.

Z celkového počtu žáků 1. až 6. třídy 3.761 prospělo 3585,
s vyznamenáním bylo 662, tj. 18,1%, neprospělo 40, tj. 1,1%,
sníženou známku z chování obdrželo 51 žáků tj. 1,4%. Nej-
větší počet neprospívajících mají třídy 4. a 6., které však
mají také největší počet vyznamenaných /kromě třídy první/.

Téměř přes 100 akcí pořádaly školy k oslavám 30. výročí osvobození. Školy uzavřely řadu závazků, které byly zaměřeny na pomoc závodům, na úpravu veřejných prostranství, na zkvalitnění pedagogické práce a na spolupráci s pionýrskými oddíly.

Celkem školy od 1. do 6. třídy pořádaly v tomto šk.roce 5238 kulturních akcí a nasbíraly na 420 q různého sběru.

Významného úspěchu v okres. měřítku dosáhl pěvecký a recitační kroužek na 1. ZDŠ, který kromě účasti v pěveckých sborech na Kmochově Kolíně získal 3. místo v soutěži Puškinova památníku - Rossiáně a 1. místo v soutěži sborů ke 30. výročí osvobození. Dále se žáci 1. ZDŠ účastnili soutěže poznávání SSSR a soutěže Zlatý list.

Žákyně 2. ZDŠ se v okresním kole Rossiány umístila na 2. místě. Také žáci 4. ZDŠ vystupovali na Kmochově Kolíně ve spojených pěveckých sborech a soutěži Rossiana skončili na 2. místě.

Pravidelně jsou už každoročně pořádány různé olympiády /okresní/, na př. chemická, matematická, ruského jazyka aj. /1. ZDŠ 1. místo v chemické, 4. ZDŠ 1. místo ve fyzikální, druhé místo v ruském jazyce, přírodopise, matematice, 6. ZDŠ 2. místo ve fyzice, biologii a pod./

Součástí výchovné práce byl nácvik na spartakiádu, kde se nacvičovalo ve všech věkových kategoriích mládeže a vybrané celky se účastnily spartakiády na Strahově.

Ke konci školního roku uspořádaly školy žákovské akademie k 30. výročí osvobození, kde žáci předvedli ukázky ve zpěvu,

tanci, recitaci a předvedli nacvičené ukázky spartakiádních skladeb.

Pionýrské organizace pracující na všech školách zeměřily letos svou činnost také na oslavu 30. výročí osvobození. Situace pionýrských kluboven se částečně zlepšila, ale není stále zdaleka uspokojivá. Na 1. ZDŠ bylo instalováno 5 menších kluboven, ale potíže jsou s připojením na elektr. síť. Klubovny 2. ZDŠ jsou umístěny v malém domku v Císařovsi, který má ale špatnou střechu a zatéká tam. Podobně je na tom 3. skupina PO, která má pro 21 oddílů jen jednu klubovnu, do které také zatéká. Klubovna v Kouřimské ulici, kterou dostala 4. skupina PO, nemohla být zatím používána. V Mnichovické ulici byl zakoupen objekt, kde budou po adaptaci klubovny pro 5. a 6. skupinu. Každá skupina tu bude mít tři klubovny a hřiště.

Zlepšila se na školách spolupráce se SRPŠ, k čemuž přispívají aktivy, které pořádá odbor školství MěstNV pro hospodáře a předsedy. Ve spolupráci se SRPŠ se budují na školách dílny, klubovny aj./ Pro rodiče jsou na školách pořádány cykly přednášek pro rodiče podle jednotlivých ročníků.

Dobře pracují patronátní závody, které mají velkou zásluhu na vybavení škol. Organizují i besedy a exkurse do závodů.

Opravy škol jsou stálým problémem pro malou kapacitu Okres. staveb. podniku, který práce nepřijímá. Na 2. ZDŠ provedla n.p. Konstruktiva opravu sociálního zařízení, Sportservis obložil stěny a podlahy, na 3. ZDŠ bylo dokončeno

obložení spodku budovy, nová fasáda, střecha a výměna oken. Na 4. ZDŠ byla vyměněna okna, ale budova vyžaduje ještě velkou vnitřní opravu. 6. ZDŠ prochází právě velkou opravou, při níž jsou vyměňována okna, opravena celá fasáda, střecha, což provádí fa. Konstruktiva.

Špatně se zajišťuje vnitřní vybavení nábytkem a tělocvičným zařízením. Dodací lhůty jsou až tříleté.

Družiny, které se starají o mimoškolní činnost dětí jsou zatím přeplněny a berou pouze děti prvních dvou tříd. Celkový počet v družinách je 530.

Odlišný a specifický úkol má zvláštní škola. Přípravuje pro život děti, které z různých důvodů nemohou chodit do ZDŠ. O jejich umístění rozhoduje zvláštní komise. Letos navštěvovalo zvláštní školu 87 dětí, z toho 30 cikánského původu. Komise vybrala sice více dětí, ale nemohly být umístěny pro nedostatek místa. Klasifikace se děje jiným způsobem než na ZDŠ. Největším problémem na této škole je chování dětí, i když se spolupracuje s rodiči a Veřejnou bezpečností.

Problémy se stravováním dětí mají 3. a 4. ZDŠ, které nemají vlastní jídelny a přecházejí.

Mateřské školy, kterých je celkem devět byly v letošním roce využity na 72%, což je proti 69% loňského roku zvýšení. Pro stále vzrůstající počet dětí zapsaných do mateřských škol nebylo k 1.9. letoš. roku umístěno 120 dětí. Proto se urychleně jedná se závodů /Frigeru, OTK/ o stavbě nových mateřských školek.

Do Lidové školy umění v tomto šk. roce docházelo 820 žáků.

Je to tedy jedna z největších škol, ale kapacita budovy, ani počet učitelů nestačí kryt ve stísněných prostorách budovy zájem rodičů. Počty dětí se každoročně zvyšují. Také tato škola se velmi intenzivně zapojila do oslav 30. výročí osvobození. Za účasti dvou set účinkujících měla škola na 60 vystoupení. Nedílnou součástí této školy je mládežnický orchestr, který získal řadu čestných uznání a celou řadu poděkování různých institucí.

Nový školní rok 1975/76 byl slavnostně zahájen 1. září za účasti zástupců školské a kulturní komise MěstNV. Počet žáků se proti minul. škol. roku zvýšil o 100, tj. o 3 třídy. Celkový počet dětí je 3886, tj. 122 tříd s průměrem 32-33 žáků na třídu. Vzrůstem populace se stále zvyšují počty školních dětí a je nebezpečí, že se bude muset učit na směny. Počet tříd ani počet žáků ve třídě nelze zvyšovat. Už dnes je provizorně umístěno 20 tříd v družinách, odborných pracovních apod.

Při Okresním pedagogickém sboru byla ustavena v říjnu sekce pro odborné poradce ve výchově při školách. Jejich úkolem je seznámit se s požadavky závodů při náboru učňů, aby mohli při konci školního roku informovat rodiče, nejen o požadavcích podniků, ale i vyhlídkách ve zvoleném povolání. Koncem roku začala také pracovat pedagogicko-psychologická poradna, která v plném provozu bude mít sedm pedagogů a psychologů a bude poskytovat rady rodičům dětí školou povinných.

Na kolínské zdravotnické škole byl otevřen nový obor pro absolventy gymnasií a středních odborných škol. Je to

obor lékárenského laboranta a lebs se už přihlásilo 34 žáků na toto dvouleté nástavbové studium.

Na stavbě podnikové mateřské školky ve Štítarech se střídala řada brigád, které pomohly, že školka Tesly mohla být do konce roku ve Štítarech otevřena. Umístilo se tam na 60 dětí závodu a při výstavbě školky spolupracovala kromě zaměstnanců Tesly i JZD Zibohlavý a Tuchoraz.

Závod Tatra navázal spolupráci s Průmyslovou školou a s Ekonomickou školou a umožnil jim technicko-administrativní praxi v závodě.

Zástupci všech škol - ředitelé a předsedové ZO KSČ a ROH a další pracovníci se 26. března sešli ke společnému shromáždění oslav Dne učitelů. V hč vním projevu promluvil o poslání učitelů všech stupňů tajemník OV KSČ s. Zd. Procházka a o výsledcích a rozsahu práce na školách okres. šk. inspektor Jar. Šatava. Potom byli vyhodnoceni nejlepší učitelé a učitelky a byla jim udělena čestná uznání. Vzornou učitelkou se stala J. Havlíčková, okr. škol. inspektorka mateřských škol. Okresní čestné uznání bylo uděleno pedagogickému kolektivu školní družiny při 2.ZDŠ v Kolíně. Krajským uznáním byl počtěn ing. Zd. Kejval, prof. prům. šk. v Kolíně. Okresní čestná uznání dostaly ředitelka mateř. školy v Kolíně M. Havránková, H. Nobilisová, vedoucí sestra jeslí n.p. Tatra, M. Chmelíková a Ř. Náhlovský, učitelé v Kolíně a J. Mrázová, učitelka Lid.šk. umění v Kolíně. Oslavy Dne učitelů proběhly také na jednotlivých školách, kde organizátory oslav byla Sdruž. rodičů a přátel školy spolu s žactvem.

V Kolínských školách je určité procento dětí cikánského původu. Většinou se neodlišují od jiných dětí. Jsou dobře oblečené, u některých je problémem osobní čistota. Učebnice i knihy mají většinou v pořádku. Horší je to u některých se školní docházkou a s prospěchem. Když rodiče ráno odcházejí do práce, děti se často vyhnou vyučování. Proto jsou do školy zvaní rodiče a jsou s nimi dělány pohovory. Někde však ani to nepomáhá a proto jediným prostředkem je finanční postih, který často velmi zlepší docházku do školy. Většinou se stravují také ve školních jídelnách. V několika případech se účastní také i kulturní činnosti v žákovských souborech.

Jejich největší potíží je řeč. Některé mluví slovensky, doma mluví mnohdy jen slovensky nebo jejich řečí. To má vliv na čtení, zásobu slov a psaní. Chybí jim pak zkušenosti jiných dětí, opožďují se a ztrácejí o učení zájem. Přesto lze říci, že u mnohých, zvláště tam, kde rodiče o děti dbají, se úroveň vzdělání velmi zlepšila. Rodiče vydělávají dosti peněz. Je to vidět i na ošacení a různých věcí, které mají. /Transistory/. Zatím se neúčastňují rodiče schůzek v SRPŠ. Práce s dětmi cikánského původu i s jejich rodiči vyžaduje mnohdy hodně času, namáhavé práce a trpělivosti.

Dvakrát do roka se konala na kolínských školách branná cvičení, při nichž si žáci ověřili svou fysickou zdatnost, vytrvalost, odvahu a postřeh, kromě toho orientaci v terénu, utajený pohyb a s tím vším zároveň přišli do styku s přírodou.

Jednou z důležitých vymožeností socialistického státu je školní stravování dětí zaměstnaných matek a zajištění přiměřené výživy dětí v době jejich pobytu ve škole. Bereme-li v úvahu počet vydaných porcí, je školní stravování dětí největší úsek veřejného stravování vůbec.

Ve správě MěstNV, odboru školství jsou v Kolíně čtyři jídelny. Při 1. ZDŠ v Bezručově ul., při 2. ZDŠ v Kmochově ul., při 3. ZDŠ v ul. Prokopa Vel. a při 6. ZDŠ v Ovčárecké ul. V posledních dvou jídelnách se stravují žáci více škol. Celková kapacita jídelen je 1650 strážníků a skutečný počet stravovaných je 2594. Od září letoš. roku se vaří v jídelnách zkušebně dva druhy jídel a to jiné pro 1. stupeň, jiné pro 2. stupeň. Kalorickou hodnotu jídel a předpisy pro správnou výživu sledují pracovníci Okresní hygienicko-epidemiologické stanice /OHES/. Do jídelníčku jsou zaváděna nová jídla, dvakrát v měsíci je podáván předkrm, jednou týdně moučník, jednou týdně mléčný pokrm, různé zeleninové saláty, ovoce a pod. Pracovnice jsou každoročně školeny nejen v přípravě jídel, ale i v hygieně a bezpečnosti.

Ve školních jídelnách pracují stravovací komise složené zázástupců SRPŠ, školy škol. lékaře, inspektorky pro stravování na ONV. Použitelné zbytky ovoce, pudinky, moučníky, kompoty jsou rozdány mezi poslední strážníky nebo dány do školních družin. Vybavení kuchyní je dobré.

Jídelny jsou přetíženy, což se projevuje hlavně při vydávání obědů, dále nedostatek pracovních sil. Největší problémy jsou v jídelně u 3. ZDŠ, která je sice nejprostornější,

ale stravují se tam děti ze tří škol. Hledají se proto místnosti, jak by se této jídelně ulehčilo.

Jinou potíží je stolování. Mnohé děti jsou dosti vybíravé, nimrají se v jídle, nechávají dosti na talíři a doplňují jídlo různými pamlsky. Některé dokonce vynechají oběd a jdou se najíst do cukrárny na náměstí, kde je v době polední přestávky vidět někdy i ty malé, jak nahrazují svůj oběd různým pečivem, kávou, pamlsky a v létě hlavně zmrzlinou.

Z D R A V O T N I C T V Í
A
H Y G I E N A

Kolínský Ústav národního zdraví /OÚNZ/ patří dnes svým vybavením, počtem lůžek i odbornou péčí k nejlepším v republice. Bylo to také vyjádřeno vyznamenáním, které několika lékařům udělil v únoru ministr zdravotnictví ČSR prof. MUDr. Jarosl. Prokopec. Za mimořádnou akceschopnost a připravenost zdravotnických služeb zvláště při likvidaci následků ohrožení obyvatelstva našeho města havárií cisterny s tekutým chlorem na nádraží v Kolíně byl vyznamenáni primář MUDr. Rudolf Příbyl a ředitel OHES MUDr. Jar. Jech diplomem vzorných pracovníků ve zdravotnictví. Byla to vzorná týmová práce, připravenost a pohotovost, která , která při hromadném ohrožení obyvatelstva , prokázala schopnost vyřešit nenadálý a obtížný úkol.

V září t.r. bylo v nemocnici otevřeno slavnostně nově upravené oční oddělení v budově infekčního oddělení nemocnice. Zaujímá 1. a 2. patro budovy, má dva operační sály, 38 lůžek v malých pokojích. Bývalý oční pavilon - nejstarší část nemocnice z r. 1856 už naprosto neodpovídal požadavkům současného zdravotnictví. Následkem silného poklesu infekčních chorob bylo možno omezit prostor tohoto oddělení. Kolektiv lékařů a sester i pomocnic věnoval tomu velmi mnoho práce při stěhování, úklidu, mytí oken a jiných pracích.

Dále byla letos v lednu otevřena v nemocnici aneztesiologicko-resuscitační stanice s lůžkovým oddělením, která představuje nový typ neodkladné zdravotní péče. Budou sem přijímáni pacienti bezprostředně ohrožení na životě, u nichž jde o

selhávání krevního oběhu, dýchání, příp. i vědomí. Jde většinou o případy zasažení elektr. proudem, stav po tonutí, otravy, neprůchodnost dýchacích cest, těžká poranění hlavy a hrudníku.

V letošním jubilejním roce oslavilo své 40. výročí založení také zubní oddělení. V rámci kolínské ONP /nemocenská pokladna/ se vytvořilo zubní ambulatorium v místě, kde je dodnes. Prvním přednostou oddělení byl MUDr. Benjamin Knotek, který byl později znám jako vynikající kolínský ortodontista. Později vedl oddělení MUDr. B. Novotný a po něm do r. 1962 MUDr. Jan Kyselý. Dnes vede zubní oddělení primář MUDr. Zdeněk Jebavý.

Největší rozvoj tohoto oddělení nastal po r. 1949, kdy se slučovaly a centralisovaly bývalé soukromé praxe. Tím se dostala celá zubní praxe do státně řízeného ústavu a postupně se sjednocovaly i způsoby léčení. Po r. 1963 se oddělení ještě specialisovalo vedle oborů, které už měly tradici /dětská zubní péče a ortodontie/ dále vznikly úseky stomatologie a paradontologie. Kromě této zubní kliniky má Kolín v jednotlivých závodech zubní oddělení, která jsou dokonale vybavena.

V listopadu se sešli v KDP v rámci Měsíce čs-sovět. přátelství kolektivy sester a lékařů kolínského OÚNZ. Hlavní projev přednesl předseda OVOS MUDr. J. Křivánek a při tomto shromáždění převzalo sedm oddělení stříbrné odznaky. Interní transfuzní, dětská chirurgie, nukleární medicína, kožní odd., OHES-TBC kultivace a jesle.

Z vozového parku OÚNZ byl vyčleněn jeden vůz a po dokonalé úpravě byl určen jako vůz rychlé pomoci. Bude sloužit právě otevřenému resuscitačnímu oddělení.

Kolínští zdravotníci provedli v letošním roce také rozsáhlou, dlouhodobou akci očkování proti tetanu. O tuto akci projevilo občanstvo velký zájem i osoby, které k očkování zvány nebyly. Byly však i případy lhostejných a zapomětlivých, kteří museli být několikrát vyzváni. Potvrzení o provedeném očkování bylo dáváno do občanského průkazu. Byla to opět jedna akce, kterou kolínský OÚNZ velmi rychle a dobře zvládl.

Stále se vyskytující případy alkoholismu a jeho následků, bylo důvodem, že v příštím roce vybuduje OÚNZ v Kolíně v areálu nemocnice záchytnou stanici s protialkoholní léčbou. Snad to bude pro mnohé výstrahou.

Protituberkulosní akce známá ve světě jako „Akce Kolín“ byla už ukončena, ale preventivní prohlídky obyvatelstva pokračují stále. Zachycují se tím zdroje nákazy a rychlým léčením se okamžitě likvidují. Dobré výsledky vykazuje také dětská preventivní péče. Tím se stává dnes vzácným onemocnění těch nejmenších z nevhodné výživy. Stoupající životní úroveň přináší také zhoubnou chorobu - přejídání. Mezi lidmi, hlavně u mladých lidí se objevují výrobky, které jsou schopné dávat dobrou náladu, sebevědomí, odstraňovat bolesti, zaplašovat starosti. Tyto drogy jsou však vážným nebezpečím, takže lékaři museli zakázat i prodej některých léků a přípravků pro čištění. Před dvěma lety byla zahájena t.zv. geriatrická akce, průzkum zdravotních, hygie-

nických a sociálních podmínkách lidí starších šedesáti let. Zavádí se pečovatelská služba, pravidelné prohlídky, návštěvy geriatrických sester. Nyní si dali lékaři za úkol pravidelným vyšetřením zjišťovat choroby u lidí v produktivním věku.

Jedním z důležitých úkolů soudobé společnosti je péče o životní prostředí. Není to problém jenom v Kolíně, ani v republice, je to problém světový. MěstNV se tímto problémem zabývá už několik let. Komise zdravotnictví a sociální péče s aktivem odborníků sleduje zařazení a plnění plánů v otázce ozdravení prostředí a koná namátkové kontroly v závodech, které jsou největšími znečišťovateli prostředí. Na letoš. rok předložilo 21 závodů komisi své plány na ozdravení ovzduší: zlepšení vnitřního pracovního prostředí, zdravotní péče o zaměstnance na pracovišti, ochranu před hlukem, zlepšení stravování, rekreaci, zlepšení podmínek pro pracující ženy a mládež, dopravu do zaměstnání, péči o důchodce, prohlubování preventivní léčebné péče a snižování příčin nemocnosti a úrazovosti.

Komise dále sleduje plány a jejich realizaci na ozdravení ovzduší. Znečišťovatelé ovzduší jsou podle zákona pokutováni: V r. 1974 to byla nejvíce Elektrárna /96 tisíc korun/ Spojené lihovary 22 tisíc a ČSD lokomotivní depo 16 tisíc korun. Jediná Droždárna přešla od uhlí na palivový olej a tím odpadl zdroj znečištění.

K vypracování podkladů pro bytové či jiné zástavby byla pražským Chemoprojektem vypracována studie rozptylu exhalací z kolínských závodů. Tato studie byla také kolínskými

závody financována a bude direktivou pro příští stavební podnikání, protože ukazuje, kam exhalace kolínských komínů nejvíce směřují.

Technické služby města obhospodařují dnes 35 hektarů sadů, parků, malých zelených ploch kolem domů včetně 5 ha Borků. V oblasti sídliště se začalo s kvalitnější formou výsadby zeleně a to vysazováním už vzrostlé zeleně. Tato forma je sice náročnější a dražší, ale slouží obyvatelstvu ihned jak je dostavěn dům.

Už je na čase, aby Technické služby převzaly péči o Borky a udělaly z nich rekreační, oddychovou oblast pro město. Kdysi tomu tak bývalo. Bohužel to naráží na nedostatek pracovních sil. Tady budou asi muset přispět občané sami a rozdělit si jednotlivé úseky lesa, upravit tam cesty, opatřit lavičkami a dětským hřištěm.

Čištění města se děje strojně a ručně. Jsou to dva zame-
tací stroje, kropicí a mycí vůz.

Občanské výbory se starají o vybudování dětských hřišť. Závody dodaly různá zařízení pro pohyb na hřišti a chystá se vybudování dopravního hřiště u vodárny, kde by se děti učily názorně silničnímu provozu.

S občasnými přestávkami je v Kolíně prováděno měření prašného spadu. V r. 1955-56 bylo zjištěno, že ve vnitřním městě spadlo 400-500 t prašného spadu - převážně popílku na 1km^2 za rok. Měření z r. 1967-68 to bylo 200-280 t za rok. Z měření v r. 1973-74 vyplývá, že dochází k dalšímu poklesu spadu ve vnitřním městě. Nejvíce spadu je v Kolíně IV, což je

44

nepochybně ovlivněno exhalacemi z Elektrárny, teplárny a prachem z obou nádraží. Hodnoty v této oblasti se stále pohybují kolem 250 - 300 t/rok/km². Nejnižší hodnoty jsou zjištěny v Kolíně VI a na sídlišti /80 t/. Hořením síry v palivech uniká do ovzduší kysličník siřičitý /SO₂/, jehož bylo do ovzduší Kolína vypouštěno 8000 t. V tomto roce započalo v Kolíně podle přání ministerstva zdravotnictví měření těchto siřičitých exhalací. Kolín byl vybrán spolu s jinými městy na měření koncentrace SO₂.

Hygienická stanice provedla v prosinci minul. roku na třech místech měření hluku v Kolíně. Od 5. hod. ranní do 20. hod. večer byly hladina hluku měřena u nemocnice, u OV KSČ a u západní školy. Všude byla zjištěna značně vysoká hloučnost, nejvyšší u sekretariátu OV KSČ mezi 73 - 77 dB, nejmenší u nemocnice - 56 - 72 dB. Všude ale byly překračovány povolené hladiny hluku.

Dopravní inspektorát provádí také kontrolu hloučnoszi a nadměrného kouření motorových vozidel. V r. 1974 odebraly orgány VB 138 technických osvědčení z těchto příčin. Finanční postih činil téměř 7 tisíc korun.

D O P R A V A

A

B E Z P E Č N O S T

Město Kolín je významným železničním a silničním dopravním uzlem a v poslední době se stává i důležitým bodem říční dopravy. Kolínem vedou hlavní spoje silničního provozu západ východ po trase dálkové silniční sítě evropského významu E 15 a dálková trasa sever - jih po silnici I 38, na kterou navazuje i dálniční spoj II 328 ze severu okresu, pokračující v Kolíně silniční spojí II 125 od křižovatky u OVS na jih okresu.

Rovněž železniční tratě sever - jih a západ - východ se v Kolíně křížují a v říční dopravě je Kolín v současné době konečným přístavem Labskooderské paroplavby, která je hlavní tepnou dopravy uhlí ze Severočeské uhelné pánve.

Tyto skutečnosti podstatně ovlivňují jak životní prostředí města včetně jeho čistoty, tak především v otázce dopravy a její bezpečnosti, kterou velmi zatěžují. Připočetme-li k tomu těžbu písku na zálabské straně města a to, že jedinou spojí obou částí města je dnes už dosti chatrný most přes Labe, je nutno konstatovat značné požadavky na dopravní síť města, včetně dálkových silničních průtahů vedoucích městem.

Dalším zatížením městské dopravy jsou různé investiční akce, které nutí často uzavírat nebo odklánět objíždkami dopravu po komunikacích, které na toto zvětšení dopravy nejsou zařízeny. Nejhorší je, že tyto investiční akce nebývají často dost svědomitě připraveny, jsou zpracovávány dodatky, nebo subdodavatelé nedodržují smluvní závazky a tím se tyto stavby

zpomalují, dochází ke zkluzu a k dlouhému omezení dopravy. Tak tomu bylo při výstavbě parkoviště Frigery, parovodu Drožďárny nebo Kabla či rekonstrukci ulice Orebitské. Přesto lze říci, že nehodovost v dopravě je ve vnitřním městě minimální. Přes zvýšený dopravní ruch, přes nedostatek parkovišť /auta už parkují ve vedlejších ulicích/ přes časté výkopy, nedošlo v Kolíně ke smrtelnému případu zaviněnému dopravou. Místem největšího počtu dopravních nehod byla Havlíčkova třída. Již dříve jsme se zmínili o tom, že řada ulic už byla letos i v dřívějších letech opatřena bezprašným povrchem, což zlepšuje a urychluje průjezdnost dálkových vozidel městem.

Velkým přínosem k celkovému zlepšení dopravní situace bude jistě připravované provedení silničního obchvatu I 38 mimo Kolín. Tato akce má začít 1978 v celkovém nákladu asi 240 milionů. Na této trase má být zbudováno 12 stavebních objektů jako jsou mosty, mimoúrovňové křižovatky a pod. Přesto se našli v Kolíně lidé, kteří proti tomuto projektu brojili z čistě osobních důvodů psali petice, aby se od toho upustilo atd. Chybou bylo, že se tento obchvat neudělal už tehdy, když se stavěl průtah po Královské cestě, kterému nyní občané ironicky říkají Zvěřinova stezka.

Velké zatížení dopravy znamenaly rekonstrukce ulic kolem náměstí, Pražské, Kutnohorské a Politických vězňů, které jsou hlavními ulicemi města. Náměstí zbavené parkovací povinnosti nabylo nyní velmi hezkého vzhledu a svou květinovou výzdobou v létě, vodotryskem a lavičkami poskytuje velmi estetický pocit starobylého, ale pěkného náměstí.

Ke zlepšení dopravní situace přispělo v našem městě vybudování světelného signalizačního zařízení. Stalo se to na křižovatkách silnic I 38, II 125 a II 328 u Okresní vojenské správy, kde došlo k několika těžkým haváriím.

Vzledem k tomu, že výstavba na rohu Rubešovy a Husovy ulice je dlouhodobá záležitost a stavební firma oplotila celé staveniště plechovým plotem, je po delší dobu doprava v těchto ulicích zastavena. Bude to trvat nejméně dva roky a proto je křižovatka u hotelu Savoy nyní velmi zatížena. Jedná se dále o vybudování automatické signalisace na všech křižovatkách, která by mohla vytvořit „zelenou vlnu“ pro všechny křižovatky tak, aby proud vozidel mohl plynule projíždět.

Parkování zůstává stálou bolestí. Velké parkoviště po demolici v Pražské ulici je pouze dočasné. Bude nutno v blízké budoucnosti najít prostorné a trvalé parkoviště, ale bude také nutné, i když se to automobilistům nebude líbit, uzavřít některé ulice soukromým vozidlům vůbec.

Při MěstNV byla ustavena komise složená z expertů dopravy, která bude řešit spolu s podobnou komisí při ONV všechny dopravní a bezpečnostní otázky ve městě, hlavně s ohledem na stav komunikací, jejich rekonstrukci, bezpečnost provozu a výchovu jak řidičů, tak chodců.

Nepěkným zjevem pro dopravu velmi nebezpečným je svévolné ničení dopravních značek, rozbíjení světelných návěstí, strhávání jízdních řádů na stanicích autobusů a poškozování autobusových čekáren. Je to zase dílo alkoholu, děje se to v noci a mnohdy bez povšimnutí těch, kteří jsou náhodnými svědky.

V říční dopravě došlo v říjnu k slavnostnímu aktu ve Veleťově, kde na 91,7 kilometru byla otevřena nová plavební komora na Labi a proplula tam první loď. Je to už 14. plavební komora na Labi, je dlouhá 85 a široká 12 metrů. Vedle starého labského koryta, které si Labe za tisíciletí vyhloubilo, vyrostla moderní, vyhřívaná komora, jejíž provoz je plně automatizován a obsluhován jedním pracovníkem.

Slavnostního aktu se účastnili zástupci lesního a vodního hospodářství, stavebních organizací a ved. taj. ONV V Kolíně, s. J, Biška. Přítomna byly i delegace polských stavebních organizací, protože komora je dílem polských dělníků, kteří při otevření převzali odznaky nejlepších pracovníků.

Otevřením této plavební komory se otevřela cesta pro, těžké nákladní čluny, které budou vozit uhlí do jedné z našich klíčových elektráren ve Chvaleticích, ale i zboží ze severu do Kolína.

Velmi důležitou událostí v dopravě bude zavedení nových pravidel silničního provozu od 1. ledna příštího roku. Vyhláška č. 100/75 Sb. uvádí řadu podstatných změn v dopravě a už po celý konec roku byla velká poptávka po jejím výtisku. Některé odborné časopisy přinesly celé její znění a kromě toho ke konci roku vyšla jako brožura.

Kolínská centrála autobusové dopravy /ČSAD/ má svůj počátek v r. 1950, kdy byli do této nově zřízené organizace postupně začleňováni soukromí nákladní i osobní autodopravci. Kolínský autodopravní podnik byl potom při reorganizaci silniční dopravy a územních změnách ve státě konstituován jako dop-

ravní podnik ČSAD při ONV v Kolíně. Dnes je prováděna pravidelná doprava osob na osmi městských tratích v Kolíně a na 39 linkách o délce 1400 km se 750 denními spoji do průmyslových i územních středisek. Touto dopravou je spojeno 73 obcí na okrese. Většina tratí je místních a zajišťuje dopravu pracujících do průmyslových podniků v Kolíně. Silná je i doprava školáků z vesnic do kolínských středních a odborných škol. Velký vzestup má i občanská frekvence, zájezdy, výlety i za rekreací. Ze dvou dálkových tratí jedna spojuje Kolín s průmyslovou Vlašimí, Tábořem a jižními Čechami, druhá s Nymburkem Mladou Boleslaví a průmyslovým Libercem.

Řidiči ČSAD jsou nejen zkušenými ve svém oboru, ale na zájezdech mnozí z nich jsou i dobrými průvodci pro svou znalost krajiny a její minulosti. ČSAD má mezi nimi už 14 milionářů, tj. těch, kteří ujeli milion i více kilometrů bez nehody.

Průmyslový Kolín klade také velké úkoly dopravě nákladů a to nejen po republice, ale i do zahraničí. Tyto kamiony mezinárodní dopravy /TIR/ z Kolína už navštívily téměř všechny země Evropy a jejich řidiči znalí cizích jazyků patří k nejlepším v tomto oboru.

Železniční doprava je v Kolíně soustředěna na osobním a nákladovém nádraží. V současné době se v dopravě ujímá kontejnerový způsob zasílání zboží a kolínské nákladové nádraží se stalo velkým překládacím střediskem, kde se kontejnery z kolínských závodů nakládají na železniční vagony a naopak. Tento způsob dopravy zboží, který šetří jeho vzhled před poškozením, se velmi rozrůstá a kolínský uzel bude muset i zde řešit nové požadavky.

V otázce trestné činnosti se situace poněkud zhořšila. Z celkového počtu 273 trestných případů v r. 1974 převládají majetkové trestné činy a z těch 58 trestných činů na majetku v socialistickém vlastnictví. Jsou to zejména vloupání a krádeže v prodejnách, kancelářích a závodech. Doprovodem bývá ještě značná škoda na zařízení vedle odcizeného množství peněz a zboží.

Hlavně tady působí to, že Kolín je frekventovaným železničním uzlem, kam přijíždí a kudy projíždí množství lidí, jednak za zaměstnáním, jednak za nákupem. Převážná část trestných činů je páchána právě osobami, které přijedou do Kolína právě za účelem páchání trestné činnosti a po činu opět Kolín rychle opouštějí.

Kromě těchto krádeží na socialistickém majetku roste i počet krádeží, jako jsou krádeže motorových vozidel, krádeže vloupáním do garáží a odcizení osobních věcí z osobních vozidel. Začíná se to stávat veřejným zjevem.

Krádeže motorových vozidel jsou často zaviněny samotnými majiteli, kteří nechávají svá vozidla špatně zajištěna a parkují před svými domy, i když mají vlastní garáže. Ve vozech nechávají viditelně radia, transistory, fotoaparáty, kožichy, aktovky atd. Věci, které přímo lákají pachatele.

Jiným nehezkým zjevem jsou krádeže v závodních šatnách obyčejně v době, když jsou vypláceny mzdy. Pracující si nechávají peníze v nezajištěných skřínkách nebo i přes noc na pracovišti.

Pokud byla tato činnost páchána osobami cikánského původu, lze říci, že je tu nepatrné zlepšení. I když je to způsobeno tím, že ti, kteří tuto činnost páchali, jsou v současné době zavřeni.

Násilné trestné činy se také vyskytují v dosti hojné míře. Bývá to mnohdy pod vlivem alkoholu, činy jsou páchány většinou na ulicích, zejména večer a v noci. Bývají to velmi často recidivisté a bezpečnostním orgánům osoby známé. Sem patří i násilné činy a urážky veřejných činitelů. I tady působí hlavně alkohol a bývá to nejčastěji při zákroku SNB proti těmto osobám.

Krádeže osobního vlastnictví se týkají hlavně náhradních součástek do aut, zpětných zrcátek, světlometů, stíraček a jiných součástek. Děje se to zejména na sídlišti, kde majitelé aut nechávají svá vozidla před domem.

Zvýšené jsou i krádeže jízdních kol. Děje se to hlavně před hostinci, kde majitelé nechávají kola opřena o zeď.

Jinou otázkou je postih vedoucích provozoven a osob obsluhujícího personálu pro porušování zákona o podávání alkoholu mladistvým osobám. V této věci se situace nezlepšila a nepomohly ani pokuty těmto vedoucím vyměřené. Tady je boj proti alkoholismu velmi obtížný.

Růstem automobilismu roste i počet případů přestupků dopravního řádu. Tato vzestupná tendence asi potrvá, protože rychlý vzestup automobilismu přivádí na silnici i lidi dost málo kvalifikované pro řízení vozu. Zkouška sama nestačí, je třeba i sebekázně, opatrnosti a zodpovědnosti zvláště u mladých řidičů.

U osob cikánského původu přicházejí také přestupky proti pracovní morálce. Mnozí nastoupili do pracovního poměru, ale nepracují dobře. Soustavně vynechávají směny, ale při výplatě se často velmi prudce brání platovým srážkám. Jejich absence jsou nejčastější právě v době výplat.

V případech přestupku porušení občanského soužití s méně závažných případech neukládají tresty, ale případy se projednávají, na lidi se výchovně působí, poučují a vysvětlují. Při opakovaných případech se ukládají pokuty, nebo veřejné důtky.

U všech opatření je ale třeba, aby byla rychle realizována a tady je bohužel řada nedostatků zvláště ve vymáhání pokut.

Nejvíce přestupků je na úseku veřejného pořádku. Je to drobné rozkrádání, slovní napadení, fyzické napadení aj.

Někdy se občané dopouštějí přestupků také tím, že podnikají stavby /garáže, přístavky, chaty/ bez stavebního povolení. Někteří občané, nejčastěji osoby cikánského původu, přestupují zákon tím, že neposílají své děti na povinnou školní docházku. Některé instituce pořádají kulturní akce bez řádného povolení, nebo dokonce akce přes zákaz. Proto MěstNV výbor rozhodl, aby každý kulturní podnik byl předem hlášen. Jedná se tu také o koordinaci podniků, které se v některých dnech neúnosně nahromadí.

K U L T U R A

Divadlo
Kino
Knihovna
Museum
Výstavy
Hudba
Oslavy
Návštěvy
Kulturní dům pracujících

Výsledkem technického rozvoje je vznik volného času, v němž se musí kultivovat lidské schopnosti a síly, čímž nabývá kultura a kulturnost života v podmínkách vědecko-technické revoluce nového smyslu.

D i v a d l o

Dramaturgická práce kolínského Krajského divadla ukázala, že chápe své poslání velmi vážně a odpovědně. Divadlo až na některé omyly /Pohádka máje/ splnilo letos svou společensko-politickou funkci. Za ředitelování ředitele Radimeckého, nositele Čeny města Kolína, uvedlo na scénu několik premiér, které ukázaly dobré hodnoty dramaturgie i souboru. Česká dramatika neoplývá dnes výraznými tituly a proto se objevuje hodně drama slovenské nebo socialistických států. Často je tu ještě hledání, ale bez pobízení diváka.

Lednové zahájení Lištičkami od americké autorky Hellmanové bylo jen znovuuvedení hry, která už byla v Kolíně hrána před několika lety. Hra má své poslání, ale neuspěla hlavně proto, že byla už zde obehána. Hra z počátku tohoto století líčí v prostředí bohatých vrstev amerického obchodu typy bezohledných kořistníků a jejich ušlechtilých, ale slabých protivníků.

Příští hrou byla Mrštíkova Pohádka máje. Ani hrou, ani návštěvností hra neuspěla.

Hostující režisér Karel Pokorný si vybral jako další premiéru známé Čapkovy drama RUR, fantastický příběh o zániku civilizace nastolením umělého člověka a jeho polidštění cítem. Její humanistické poslání vedlo kolínskou dramaturgii k jejímu uvedení. Režisérovi se vždy nepodařilo vytvořit na kolínském jevišti tu atmosféru, kterou Čapek svým

dramatem chtěl vyvolat. Proto herečka Machníková v úloze Heleny nenašla správnou cestu, snad až v závěru, v roli robotky Heleny mohla uplatnit mladistvou naivitu a podmanivost. Ani Zd. Štěpánek se navymanil ze svého humorně-ironického postoje a zbytečně postavu Domina vylehčil.

B. Vávra v úloze Alquista se spokojil s vnějším projevem bez vnitřního zaujetí. Nejednotné byly i kostýmy. V hlavních rolích velmi výstřední, na druhé straně až příliš civilní. Celému představení chybělo vyjádření toho filosofického obsahu, jímž Čapek obviňuje civilizaci a dává vítězit věčnému lidskému citu.

V červenci hostovalo kolínské divadlo v Kutné Hoře, kde v pěkném historickém prostředí Vlašského dvora uvedlo několikrát komedii Svatopluka Kadlece, kterou dávali pod upraveným názvem Lásky pana Dačického. S hudbou Jiřího Traxlera tu režisérka Lorencová rozehrála představení v celé šíři nádvoří, v arkádách, v oknech, na podiu i mezi diváky. To byly klady inscenace, jinak hra sama není skutečným dramatickým útvarem. Hlavní postava Dačického během hry ustupuje do pozadí a dopředu se prosadí vedlejší postavy podpořené textem, který strhává pozornost obecnstva. Proto také Jan Hyhlík v titulní roli byl přehrán dvojicí Jíry a Kateřiny /Ptáčník-Součková/. Oblibu získaly dvě postavičky Kvasničkův Mates a Mandalena Jiskrové. Ale celkem mělo pro krásné prostředí a teplé červencové večery představení vždy úspěch a při dobrém výběru hry mohou být tato představení v příštím roce opakována.

Podzimní premiérou byla detektivní hra s námětem ze současnosti od Nataši Tánské. Pod názvem Případ finského nože řeší autorka nejen spáchaný zločin, ale i příčiny, které k němu vedly, všechno to, co pokrývá charakter lidí, že se dávají na cestu zlého činu. Na scéně Milana Čecha a v režii Jana Schmidta vyšlo dobré představení zásluhou ženských rolí Jaroslavy Brouskové, Naděždy Kreclové, Marcely Nohýnkové a Machníkové. V rolích vyšetřovatelů se uplatnili Jiří Ptáčník, Zdeněk Procházka. Hra měla u diváků úspěch zvláště svým humorným laděním.

V prosinci se vrátila na kolínské jeviště Tylova Tvrdohlavá žena. I když to nebylo představení naprosto dokonalé, ukázalo, že našim hercům divákům tyto hry stále mohou hodně dát. Režisérka Lorencová s výtvarnicí Balejovou utvořily velmi pěkný rámec, do něhož výkony herců výborně zapadly. Jedině postava Zlatohlava nebyla obsazena správně, protože herec se v roli necítil doma a v četných proměnách své role nebyl schopen vyjádřit recitativ vládce Krkonoš. Hlavní postavu Jahelkové velmi zkušeně vytvořila Jitka Součková a vedle ní Karel Želenský v postavě ubitého lidství Ezechielova našel nové neotřelé tóny pro tuto postavu, která měla velký úspěch. Hra byla dvakrát obsazena, takže v hlavní roli alternovala Jiřina Chlumská a i ona vytvořila postavu Jahelkové plnou hlubokých zážitků. Ve hře se uplatnila velká část souboru a na všech byla vidět chuť s jakou se český herec stále setkává s dílem tohoto našeho klasika, jenž ve svých hrách dovedl silou své básnické fantazie spojit svět báčorůky se světem reálným.

Ke zvýšení zájmu o divadlo uzavřelo Krajské divadlo v Kolíně dohodu o vzájemné spolupráci se závodem Koramo. Dělníci budou pravidelnými hostmi divadelní představení a po programu budou besedovat s herci o představení. Divadlo kromě toho k MDŽ připravá pro závod kulturní program. Tato družba divadla a závodů nemá být jen formální, ale seznamování má pokračovat i na zájezdech, návštěvách závodů a jiných společných akcích.

V letošním lednu oslavil jeden z nejstarších a také nejlepších členů divadla Robert Vrchota své 55. narozeniny. Je to herec, který už po dlouhá léta je znám po celé republice z nesčetné řady filmů a televizních představení. Kolínské obecenstvo jej zná z veliké řady postav našeho i světového repertoáru, Falstaff, Dačický, Petr Vok, Esteban ze Vzbouření na vsi, César z malajského šípu, Gennar ze hry Neapol, město milonů nebo sládek z Kmochovy české muziky.

Při Kulturním domě pracujících vyvíjí velmi dobrou činnost Malé divadlo, soubor mladých, který na svých zájezdech sklízel úspěchy na festivalech v Libčicích, Rakovníku, Mladé Boleslavi a jinde. Začátek letošní sezony věnovali zdokonalení pohádky „Kašpárek, Honza a zakletá princezna, se kterou se přihlásili do všech vyhlášených soutěží. Okresní porotou byli vybráni jako zástupci okresu Kolín do krajské soutěže. Na lednové soutěži v Rakovníku, na níž se podílelo pět soutěžních souborů, získal soubor všechny hlavní ceny a právo reprezentovat Středočeský kraj v celostátní soutěži amatérských divadel v Ostravě. Soubor má už 14 leté trvání

a spolupracuje nejen s autory her, ale i s divadlem Jiřího Wolkra v Praze a s metodickým střediskem kraje v Praze.

Od Českého ÚV SSM dostal soubor „Uznání II. stupně“ a odměnu 15 000 korun. Soubor hraje v malém sále divadélka v suterénu kostela čs. církve, který si vlastními silami upravil jak osvětlením, sedadly a šatnami a vytvořil si tak středisko, kde se scházejí třikrát týdně. Režijně vede soubor Dana Serbusová, mají svého výtvarníka a osvětlovače.

K i n o

VI. filmový festival pracujících se konal ve dnech 20. - 27. června na Zimním stadionu. Jeho posláním bylo oslavit 30. výročí osvobození ČSSR - v Kolíně to byl film Žbraně pro Prahu - dále potom program složený z titulů různých žánrů určených hlavně pro Letní kino.

Festival měl v čele pracovní výbor, který připravil patronát kolínských závodů pro každý film. Bylo to 16 kolínských závodů /proti loňsku dvojnásobek/. N.p. Tatra, Tesla, Koramo, Synthesia, Obch. tiskárny, Kara Starý Kolín, JZD Ovčáry, Červené Pečky, n.p. Frigera, Strojbal, ČSAD, závod Potravin, Státní statek Kolín, Jednota Kolín, n.p. Kablo, a Okresní podnikmslužeb v Kolíně. Nejlepší patronátní činnost provedly JZD a Státní statky.

Novou formou předprogramů byla soutěž mezi závody. Setkala se s dobrým přijetím u veřejnosti, soutěžících, u poroty. Bohužel opět se objevila stará bolest, že někdy nefungoval mikrofon a hlediště neslyšelo. Veřejnost se touto soutěží hodně dozvěděla o jednotlivých podnicích.

Delegace k filmům byly tři. Sovětská, polská a posléze delegace složená z tvůrčích filmových pracovníků ČSR. Tato poslední delegace přiješla však dosti pozdě a brzy chtěla odejet, takže nemohla ani navštívit závody a seznámit se blíže s obecnstvem.

Propagace festivalu se děla zároveň s Kmočovým Kolínem, takže měla větší působnost. Na vstupném bylo vybráno 91 280,- příspěvky závodů činily 31 000,-. Výdaje byly celkem 93 153,- z toho největší položku tvoří půjčovné za filmy 36 628,- korun.

Prvním filmem byl český film Zbraně pro Prahu, dále Život plný malérů /Francie/, následoval maďarský film Sedm tun dolarů, potom západoněmecký Křik černých vlků. Dalším filmem byl I. díl historického polského filmu Potopa, dále film z USA Dívka ze západu. Předposledním filmem byl sovětský snímek Melodie varijské čtvrti a na konec znovu český film Hvězda padá vzhůru.

Největší návštěvnost měl film naší produkce Hvězda padá vzhůru, v němž hráli oblíbení zpěváci Karel Gott a Helena Vondráčková. Soustředil 2 814 diváků. Za ním následoval s 2 022 diváky americký film Dívka ze západu. Nejmenší návštěvu měl maďarský film Sedm tun dolarů, 305 diváků.

Tento filmový festival v pořadí už šestý má klesající příjmovou tendenci. V r. 1969, v době pořádání prvního festivalu bylo na 9 filmů celkem 16 262 návštěvníků a příjem činil 125 269 korun. Průměr návštěvy na jeden film byl 1806 diváků. V r. 1972 bylo promítnuto na tomto festivalu 10 filmů, které navštívilo 13 829 diváků. Přitom bylo dosaženo příjmového rekordu 116 011,- korun a návštěvního průměru 1383 diváků na film. Letos na 8 filmů přišlo 10 615 lidí /průměr 1328 na film/ a zaplatili 91 280 korun.

K n i h o v n a

Knihovna vedle své půjčovní činnosti pořádala dále dres už své tradiční „Večery v knihovně“, které jsou dobře navštíveny a mají stálý kádr návštěvníků. Byly dokonce večery, při nichž musel být sál uzavřen, protože počet posluchačů přesahoval kapacitu malého sálu, který pojme nejvýše 100-110 sedadel.

Večery byly pořádány v několika cyklech.

a/ prohloubení poznání města a okresu:

14.1. Zmizelý Kolín /připravil M. Koutný - dokumentární fotografie změn města v průběhu našeho století
účast 153

18.3. Kolín v době národního obrození 1771-1848 /další z přednášek ředit. městského archivu Zd. Bisingra
účast 87

b/ K významným státně-politickým akcím"

25. 2. K výročí Vítězného února - přehlídka vítězů soutěže LŠU, kterou organizovala k tomuto výročí účast 87

1.4. Slavnostní koncert k 30. výročí osvobození - připravil soubor knihovny Collegium musicum z děl soudobých hudebních skladatelů spjatých s Kolínem. Předpremiéra koncertu pro celostátní přehlídku. /účast 95/

6.5. Obraz osvobození v české a slovenské literatuře - připravil dr Charous CSc
účast 85

21.10. Žena v socialistické literatuře - připravila prof. Denkšteinová v rámci Mezinárodního roku ženy -
účast 42

16.12. Krajem bílých nocí - připravil dr Patočka - seznámení s Leningradem, kolébkou revoluce a severními oblastmi SSSR - konáno v rámci MČSP - účast 49

21., 24., 28.11 konány besedy pro školy v rámci MČSP, nazvané Moskva - hlavní město země přátel - připravil M. Koutný - účast 140

11.12. Sovětští spisovatelé dětem - připravila V. Bubeníková pro čtenáře pobočky okr. knihovny na sídlišti o knihách sovětských autorů. Konáno jako beseda účast 20

c/ V cyklu Poznáváme země našich přátel:

4.2. Obrázky z Mongolska - připravil dr. Váša, člen archeologické expedice. ČSAV, který seznámil přítomné s historií a současností mongolského lidu /35/

1.4. Napříč Rumunskem - autor K. Vondráček seznámil s historickými památkami, kulturními tradicemi a současným životem. účast 38

2.12. Napříč Egyptem - připravil dr Váňa na základě svého služebního pobytu. Zsvěcená procházka nejvýznamějšími nálezy egyptské kultury účast 82

d/ K významným kulturním výročím:

Florence a Michelangelo - k 500. výročí Michelangelova narození, o jeho životě a díle /zařazeno mezi světová kulturní výročí/ připravil K. Mrzílek účast 84

17.6. Podivuhodný kouzelník - připravila J. Chlumská. Pásmo poesie z díla Vítězslava Nezvala konaná v rámci Roku poesie a k 75. výročí narození básníka účast 68

18.3. C. a k. povídky Jaroslava Haška - připravil Jiří Brož, člen divadla v Kolíně. Reprisovaná akce z předchozí sezony zařazená k výročí J. Haška účast 42
 11.11. Krajem K.J. Erbena - připravil B. Holeček ze snímků, životopisných údajů a poesie básníka k 135. výročí jeho úmrtí.

e/ Okresní archiv knihovníků k 30. výročí osvobození spojený s vyhodnocením a odměněním zasloužilých knihovníků. účast 85

Také v tomto roce pokračovala knihovna v navázané spolupráci se Socialistickou akademií a s HIFI klubem, který pořádá v knihovně pro své příznivce zvláště z řad mladých koncerty dobře reprodukováné klasické a soudobé hudby.

Knihovna letos rozšířila svoji činnost v odběru časopisů s brannou tematikou i pro střediskové knihovny na okrese. Časopisy využívá zejména mládež. V souvislosti s 30. výročím zřízeny samostatné regály s tematikou, II. světová válka, boj s fašismem, osvobození vlasti, revoluční tradice KSČaj.

Kolínské sídliště, v němž žije téměř 10 tisíc obyvatel, dostalo v lednu letoš. roku dětskou knihovnu, která je umístěna v upraveném suterénu mateřské školy a má v týdnu tři dny výpůjček. Je hojně navštěvena, protože sídliště má velké množství dětských čtenářů.

V rámci výměny knihovnických zkušeností navštívila kolínskou knihovnu 4. června početná výprava knihovníků z Plzeňska, kterou v přátelské besedě informoval řed. knihovny M. Koutný o všem, co je zajímalo. A bylo toho hodně.

M u s e u m   V ý s t a v y

Museum vedle své činnosti archeologického, národopisného a literárně kulturního programu pořádá také výstavy k významným politickým a kulturním událostem.

30. výročí našeho osvobození Rudou armádou oslavilo museum expozicí z historie dělnického hnutí na Kolínsku pod názvem Vítězná cesta. Návštěvníci po slavnostním zahájení shlédli na 180 dokumentů, fotografií a plakátů, na nichž je zachycen boj dělnické třídy od jejích počátků do r. 1945. Zajímavý byla expozice praporů dělnického a komunistického hnutí, fotokopie projevu Julia Fučíka v r. 1931 v Kostelci dále dokumenty z velké stávky na Kolínsku z r. 1920.

Zajímavá byla výstava, která byla v lednu pořádána k 30. výročí osvobození pod názvem Socialistická mateřská škola. Ukázala výchovný proces předškolní výchovy a metody učitelek při přípravě dětí do školy. Na výstavě byly nejen práce dětí, ale i pomůcky k výchovné předškolní práci. Kolínsko má v současné době 43 mateřských škol s 2121 dětmi.

V předvečer 1. máje byla v Kult. domě v Pražské ul. otevřena výstava pod titulem 30 let Kolínska. Výstava zachytila dění na Kolínsku od chvíle příjezdu Rudé armády až do dnešních dnů. Bylo tu na panelech, fotografiích, statistických tabulích, plakátech a dokumentech vyjádřeno postupné budování od poválečných destrukcí, květnových dnů, přes

budování průmyslu, kolektivisaci zemědělství, tvorbu socialistické společnosti a národního hospodářství. Dnes po 30. letech, kdy je okres i město Kolín moderním průmyslovým s zemědělským centrem, bylo zajímavé pohlédnout zpět na ta léta a ukázat veřejnosti příčiny dosavadních úspěchů. Expozice byly rozdělena na dvě části - historickou - příjezd Rudé armády, závěrečné boje, pražské povstání a místní historické zajímavosti. Byla tam také jména těch, kteří položili své životy v těchto posledních chvílích. Druhou část tvořil obraz rozvoje průmyslu, zemědělství a ostatních oblastí našeho života.

V únoru byla v museu pořádána výstava z fondu Stře-
dočeské galerie Kresby Jana Trampoty, už před tím byla v
museu instalována výstava malíře Milostava Pangráce. Byla
otevřena k 30. výročí osvobození. V březnu byla v museu
výstava keramiky Václava Černého. Byly tu humorné kachlí-
ky, plastiky a reliéfy. V téže době byla v jiné místnos-
ti musea otevřena výstava „Kandidát existence Jakub Arbes“,
kterou museum pořádalo za spolupráce Památníku národního
písemnictví v Praze. ^{Výstavu} k výročí úmrtí kubánského hrdiny Che
Guevary, která byla uspořádána v Praze, navštívili členo-
vé Brig. social. práce kubánské revoluce ve Frigeře. V lis-
topadu byla v museu uspořádána výstava členů kolínského foto-
klubu. Bylo vystaveno 65 snímků portrétů, krajin a unikát-
ních záběrů ze všech oblastí politického a veřejného života.
Na 40 fotografií bylo věnováno setkání sovětských přátel
s občany Kolínska.

H u d b a

Hlavními a dnes už tradičními hudebními akcemi v Kolíně jsou Kmočův Kolín a hudební večery Kruhu přátel hudby v Kolíně.

Kmočův Kolín, tradiční a největší festival dechových hudeb s mezinárodní účastí, je každoročním hudebním svátkem Kolínska. Letos se tato slavnost konala v rámci 30. výročí osvobození a tomu také odpovídalo tématické zaměření jednotlivých dnů festivalu. Letošní Kmočův Kolín byl už v pořadí třináctý a sjelo se na něj 12 hudeb z republiky a 4 hudby ze zahraničí. Přijely hudby z Polska, Bulharska, Maďarska a Jugoslávie. Po tři dny zněl Kolín hudbou. Slavnostní průvod Kolínem sledovaly tisíce diváků a stejně tak i hlavní nedělní pořad na zimním stadionu.

13. června se konalo slavnostní přijetí delegací orchestrů a dalších hostů v síni kolínské radnice, kde byli přítomni zástupci a nejvyšší představitelé politického a veřejného života okresu i města. Předseda MěstNV s. J. Šecl uvítal a pozdravil všechny účastníky. Na tomto shromáždění byla udělena Cena města Kolína, kterou obdržel kolektiv Kolínské filharmonie, Tělovýchovná jednota Kolín a umělecký vedoucí orchestru Požárního útvaru major Chromec. Z rukou vedoucího tajem. OV KSČ s. J. Bišky obdržel mjr. Chromec

vyznamenání k 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou , které mu udělil ÚV KSČ na návrh okres. orgánů za dlouholetou uměleckou a kulturní činnost při zvyšování úrovně dechových orchestrů. Tuho poctu převzal mjr. Chromec zároveň ke svým sedmdesátým narozeninám. Hlavnímu pořadu v neděli 15. června přihlížel také ministr ČSSR ing. Andrej Barčák a zástupce ministerstva kultury dr. M. Bukovský. Pod taktovkami předních komponistů a dirigentů byly hrány melodie v podání jednotlivých orchestrů a zpěváků. V monstre-koncertu zazněla díla Šostakoviče, E.F.Buriana, Bedřicha Smetany, Ant. Dvořáka, Václava Dobiáše, Jindřicha Pravečka, dělnické písně Jana Chromce aj. Závěrečný blok Kmochových písní zpíval celý stadion.

Některé orchestry měly samostatné vystoupení v sobotu na Kmochově ostrově. Byla to hlavně kolínská hudba, která pod taktovkou nového dirigenta Ivana Fišera dokázala svou vzestupnou tendenci. Jiné orchestry se rozejely po festivalu do okolních obcí a tam uspořádaly samostatné večery. Naše televize se konečně letos rozhoupala a vyslala své kamery do Kolína na festival. Dlouho tuto celostátní akci ignorovala. Natočený program byl potom 12. července vysílán v 18 hodin v barvách. Velmi cenná jsou také přátelství, která jednotlivé orchestry mezi sebou navázaly a které se každoročně objevují v zájezdech našich kolínských hudebních těles do zahraničí.

Hudební soubor Lidové školy umění vykonal 4 - 6. července velmi úspěšný zájezd do Weisswasseru a Friedrichsheimu

v NDR na pozvání temějšího mládežnického orchestru. Absolvovali tam několik koncertů, udělali si pěkný výlet na loďičky do Spreewaldu a navázali přátelské styky s oběma městy.

Velmi úspěšný zájezd do Rakouska vykonal orchestr Požárního sboru z Kolína, který se účastnil ve Wartmannstettemu slavnostního otevření kulturního domu, mateřské školy a 25 let trvání temější krojované dechové hudby. Kolínští uspořádali sedm koncertů, kterým naslouchalo na 30 tisíc posluchačů. Všude byli nadšeně přijati, očekávala je vždy jedna až dvě hudby a stali se velmi populárními. Pod taktovkou majora Chromce a Vl. Zemana hráli skladby našich předních skladatelů. Po návratu dostala hudba ještě řadu písemných poděkování jednotlivých obcí z Rakouska.

Dalším zájezdem mladého orchestru Lid. školy umění byl zájezd do Jugoslávie. Dirigoval Ivan Fišer a vystupovali v hlavním městě Chorvatské republiky v Záhřebu. Dostali se také k moři, kde v Crikvenici zahráli i lázeňským hostům.

Kmochova kolínská hudba byla v červenci účastníkem slavností Baltského moře v Roztocku. V září se hudba Požárního sboru účastnila Letní slavnosti v Kamenzi v NDR. Během 4 dnů uspořádala šest koncertů a obdržela pamětní list vydaný na paměť 750 let města Kamenze. Mládežnický orchestr LŠU se účastnil slavností v Neratovicích.

Je zřejmé, že kolínská dechová hudební tělesa mají dobrý zvuk nejen doma, ale i za hranicemi. Je to také zásluhou dirigentů Ivana Fišera, majora Chromce a Vladimíra Zemana.

Obě kolínská sdružení pro vážnou hudbu, Kolínská filharmonie, nositelka Ceny města Kolína 1975 a Collegium Musicum Colinense 1974 pořádala v jubilejním roce několik koncertů vždy k význačným výročím. Obě tělesa se svými výkony řadí k vyspělým hudebním souborům a velmi výkonně spolupracují s Kruhem přátel hudby v Kolíně, jehož koncerty jsou vždy hudebními událostmi.

Kruh přátel hudby pořádal 10. února koncert nazvaný „Humor a poesie barokních mistrů“, v němž jako solisté účinkovala členka opery Nár. divadla Jana Jonášová a kvarteto „Ars rediviva“, Milan Munclinger /flétna/, Antonín Novák / housle/, František Sláma /violoncello/ a Josef Hála /klavír a cemballo/ Na programu byl Bach, Teleman, Stamic.

Další koncert pořádala Kolínská filharmonie pod vedením dirigenta Ivana Fišera se solistou na fagot Bohumilem Brázdou. Byly provedeny skladby Haydnovy, Koželuhovy a I. symfonie Beethovenova C dur.

V následujícím koncertu Kruhu uvedla Dagmar Šimonková svůj samostatný klavírní recitál ze skladeb Tomáškových, Chopinových, Železného a Debussyho. Recitál se konal 18. března.

8. dubna koncertovalo v Kolíně Janáčkovo kvarteto, komorní sdružení Státní filharmonie v Brně.

15. dubna mělo Collegium Musicum svůj koncert v knihovně. Solisty byli Jiří Skuhra na flétnu, Eva Kašparová na klavír a Bohuslav Brázda na fagot. Dirigoval Zdeněk Deršák.

5. května pořádala Kolínská filharmonie slavnostní koncert k 30. výročí osvobození ČSSR a k 70. výročí trvání

Kolínské filharmonie. Koncert se konal v Kulturním domě. Záštitu koncertu měl Městský výbor KSČ, MěstNV, NF v Kolíně. Dirigenty byli Ladislav Josef, Zdeněk Deršák, solistou Jaroslav Chovanec, koncertní mistr Nár. divadla v Praze na violoncello. Spoluúčinkoval Smíšený sbor pražského Hlaholu a zpěvní sola měla zasloužilá umělkyně Stanislava Součková a zasloužilý umělec Antonín Švorc. Na programu byly skladby Smetanovy Dvořákovy a Fibichovy.

25. listopadu uspořádala Kolínská filharmonie, symfonický koncert pod taktovkou Ivana Fišera ze skladeb Iši Krejčího, P.I.Čajkovského a Ant. Dvořáka. Solistou byl vynikající náš mladý virtuos na housle Bohuslav Matoušek, který tu ukázal, že je dnes nejlepším mladým naším houslistou.

18. prosince Collegium Musicum vystoupilo v knihovně s předvánočním koncertem, v němž solový part měl člen Collegia prof. Oto Pluhař z Čáslavi.

Kromě těchto těles vážné hudby má Kolín několik skupin taneční hudby, které účinkují při akcích mládeže, při tanečních hodinách nebo na plesech závodů.

Lidová škola umění, která v minulém roce oslavila 40 let svého trvání má ve srovnání s jinými školami zvláštní postavení. Za minulá léta se podařilo učitelскому sboru vychovat řadu význačných hudebníků a umělců. Absolventi školy se podílejí na kulturním a společenském životě ve městě i v jiných městech. Dle současného stavu bylo na poč. letoš. škol. roku 1975/76 zapsáno 925 žáků. Z Kolína je jich 796. Největší zájem je o oddělení hudební a taneční. Kapacita školy však už dávno nestačí jak počtem učitelů, tak žáků krýt zájem, který je na ni kladen. 40 učitelů z toho 35 v hudebním oboru, jeden v literárně dramatickém, jeden ve výtvarném a jeden v tanečním. Hudební obor má letos 683 žáků v včetně žáků v pobočkách, taneční 152 žáků, výtvarný obor 69 žáků a literárně dramatický 21 žáků. Škola má tři pobočky, v Českém Brodě, ve Velkém Oseku a Kouřimi. Kromě toho v Kostelci nad Č. lesy.

Na ZDŠ byl prováděn každoročně hudební průzkum a děti byly přijímány do hudební přípravy. Bohužel v této činnosti se pro nedostatek kapacity školy nedá pokračovat.

Škola má 23 učeben, v nichž se všichni učitelé střídají. Střídání je velmi složité vzhledem k tomu, že vyučování je jen odpolední a večerní. Děti docházejí až po vyučování ve škole. Minulost školy byla podrobně zachycena v kronice r. 1974. Veřejná činnost školy je velmi obsáhlá. Pěvecký soubor nejmladších zpíval v krajském kole na Kladně, interně pořádala škola 15 vystoupení k slavným výročím a 5 veřejných večerů hudebního oboru. Kromě toho vystoupili hromadně na XIII. Kmochově Kolíně.

O s l a v y

Letošní rok byl nejen významný 30. výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou, ale také tím, že to byl rok, který se stal Mezinárodním rokem ženy. Stalo se tak po rozhodnutí Valného shromáždění spojených národů na počest 30. výročí založení Mezinárodní federace žen. Před 65 lety při mezinárodní konferenci socialistek v Kodani byla na návrh Kláry Zetkinové založena tradice MDŽ.

V pátek 7. března přijal v Kulturním domě v Kolíně předseda KNV s. ing. Jiří Burian spolu s dalšími představiteli kraje a okresu nejlepší pracovníce Středočeského kraje. Kolím se stal letos střediskem této významné slavnosti. Za přítomné ženy poděkovala na pozdrav tajemnice OV ČSŽ Vlasta Loudová. Po kulturním programu a společné večeri byly ženy pozvány na ples, kde shlédly předtančení tanečního kroužku KDP v Kolíně.

Na počest Vítězného února se konalo 25. února v Kult. domě pracujících slavnostní shromáždění delegátů ze závodů, organizací okresu a Lidových milicí. Vedle představitelů kraje a okresu přítomna byla i delegace Střední skupiny sovětských vojsk. Před naplněným sálem po hymnách měl hlavní projev ved. tajemník OV KSČ s. Jiří Biško, který ukázal oč šlo v únorových dnech před 27 lety a jak došlo k odstranění reakce. Po projevu sovětského zástupce byly vyznamenány průmyslové závody Kolínska, jejichž zástupci převzali potom putovní prapory a čestná uznání. Byly to závody Tesla, Tatra,

Obchodní tiskárny a jednotky závodních milicí Tatry, Tesly, VCHZ Lučební a posléza řada jednotlivců.

105. výročí narození V.I.Lenina se konalo v kolínském divadle, kde se sešli pracující kolínských závodů. Před slavnostním shromážděním položili představitelé obce a okresu kytici růží u pomníku V.I.Lenina na sídlišti. Hlavní projev v divadle měl ved. tajem. OV KSČ s. Jiří Biško.

1. máj letošního roku měl slunečné, teplé počasí. Na kolínském náměstí se scházely občané a mládež až bylo prostranství úplně zaplněno. Vlajky a pestré transparenty s nápisy zdravily zástupce okresu a obce na tribuně, která byla slavnostně ozdobena. Po zahrání státních hymen zahájil slavnost ved. taj. OV KSČ s. Jiří Biško a po něm se ujal hlavního projevu ministr těžkého průmyslu ing. Zd. Půček, který blahopřál občanům Kolínska k dosaženým úspěchům, zejména k průměrnému výnosu obilovin na 1 ha 43 q, čímž se Kolínsko řadí mezi nejlepší v republice. V májovém průvodu šla mládež a sportovci ve cvičebních úborech a tvořili pestrý rámeček. Slavnost byla zakončena přehlídkou alegorických vozů ze závodů. V předvečer slavnosti byla otevřena výstava nazvaná 30. budování socialistického Kolínska, o níž je zpráva na jiném místě.

Letos už po osmapadesáté byla v Kolíně oslavena Velká říjnová socialistická revoluce zahájením Měsíce čs.-sovět. přátelství. 6. listopadu se konalo v Krajském divadle slavnostní shromáždění, jehož pořadateli jsou OV KSČ a okres. a městské orgány. Po slavnostním projevu vystoupil Česko-

slovenský státní soubor písní a tanců a programem k Měsíci přátelství. Slavnostnímu zasedání předcházela pietní akce u pomníku V.I.Lenina na sídlišti.

V průběhu oslav MČSP byly v závodech organizovány „Dny otevřených dveří“ k návštěvě pionýrů a mládeže a na vybraná témata byly pořádány v závodech přednášky. V KDP byl 27.11. uskutečněn den setkání žen z průmyslu a zemědělství. Na den 13. listopadu byla svolána do Družstevního domu konference brigád socialistické práce, kde byly vyhodnoceny závazky uzavřené k 30. výročí osvobození. Odbor školství s domem pionýrů a s OV SSM konal soutěže - Písně přátelství. 11. prosince se pak konalo na závěr Měsíce přátelství slavnostní zasedání v divadle. Účastnila se delegace Střední skupiny sovětských vojsk a stranické městské a okresní orgány. Hlavní projev měl předseda ONV Vlastimil Mácha, který zdůraznil mezinárodní záruky a spojení, které našim národům poskytuje spojení s SSSR. Poté vystoupil zástupce sovětské armády a shromáždění bylo zakončeno internacionálou. Po tomto programu shlédli účastníci hru Alex. Gladkova v provedení členů kolínského divadla.

Do májových dnů před pěti lety přišla zpráva, že 20. května zemřel po dlouhé nemoci na následky infarktu generálporučík Michil Ivanovič Zaporožčenko, velitel jednotek, které v r. 1945 osvobodily město Kolín. 23. května 1970 byl pohřben na novoděvičjim hřbitově s poctami, které náležejí hrdinům Velké vlastenecké války. Nekrolog podepsali čelní představitelé Sovětské armády.

Letos je páté výročí jeho smrti a 30. výročí jeho přítomnosti v Kolíně. V květnových dnech byl se svými jednotkami u Plaňan, kde kryl postup Rudé armády ku Praze. Osvobozením Kolína skončil generál Zaporožčenko svou bojovou cestu. Po válce navštívil Kolín celkem dvakrát. Bylo to při příležitosti 20. výročí osvobození v r. 1965 a pak v následujícím roce jako člen delegace, která přijela do Československa pod vedením maršála Koněva. Besedoval v kolínských závodech a školách a mnoho kolínských občanů si jej pamatuje pro jeho smysl pro humor.

Krátce před smrtí odpovídal generál Zaporožčenko na pozvání z Kolína k 25. výročí osvobození. Litoval, že se pro nemoc nemůže oslav zúčastnit a společně se svou manželkou blahopřál našemu městu i všem přátelům, kterých měl u nás hodně.

Naši občané, kteří přijíždějí do Moskvy mohou vidět jeho hrob na hřbitově Novoděvičjiho kláštera. Urna s pozůstatky je umístěna vlevo od hlavního vchodu, kde jsou pohřbeni staří členové strany.

Synthesia, účastnili se slavnostního zasedání městských orgánů v Kolíně a manifestace mládeže u památníku odboje. Ve středu 7. května byli přítomni manifestaci na náměstí.

V květnu navštívili okres. výbor tělovýchovy v Kolíně tělovýchovní pracovníci z družebního okresu Rimavská Sobota Dlouholetá družba obou okresů vedla k této návštěvě, která měla upřesnit spolupráci při společném vystoupení obou okresů na okresní spartakiádě v Rimavské Sobotě a v Kolíně.

Velkým dojmem působilo vystoupení gruzínského státního souboru NALMES, který 19. května tancem a hudbou pozdravil Kolín z dalekého Azerbajdžánu. Každé číslo bylo provázeno bouřlivým potleskem.

Městské a stranické orgány Kolína byly pozvány na oslavy 750 let trvání Kamenze v NDR. Účastnili se předseda MěstNV s. J. Šecl a předseda MV KSČ s. B. Pilný. S nimi navštívila Kamenz padesátičlenná hudba požárního sboru z Kolína, která všude sklízela velké úspěchy.

Závodní organizace SSM OÚNZ z Kolína vyslala ve dnech 23. - 29. března delegaci k oblastnímu výboru Komsomolu moskevské oblasti, aby si vzájemně sdělili zkušenosti z vedení mládežnické organizace.

V květnu přijela do Kolína 4 členná delegace okresního města Gransee v NDR. První tajem. Jednotné socialistické strany Německa /SED/ Horst Krable, vedl delegaci, která oplácela návštěvu našich stranických a okresních a městských zástupců v NDR. Uvítání byli ved. tajem. OV KSČ s. J. Biškem a během pobytu si prohlédli některé závody a zemědělská družstva.

V červnu navštívila Kolín delegace Svazu komunistů Jugoslávie vedená členem ÚV KS Makedonie s. P. Karajanovem. Prohlédli si kolínský závod Frigeru, besedovali se zástupci OV KSČ a vyměnili si stranické a odborové zkušenosti. Zajímali se hlavně o práci s mládeží.

Delegace pracovníků velkoobchodního závodu Potravin z NDR navštívila 13.-14. září kolínský závod Potravin. Schůzka se týkala výměny zkušeností, ale také byla doprovázena sportovním utkáním na hřišti.

Do závodu Tesla delegace sovětských odborníků v čele s ministrem elektronického průmyslu SSSR s. A.I. Šokinem. Ředitel podniku s. Jiráň pozdravil a uvítal hosty a seznámil je s historií a provozem závodu. Delegace se zajímala hlavně o celkové plnění plánu, kvalifikaci pracovníků, racionalizaci a mohli srovnávat velký rozvoj výrobních oborů kolínské Tesly.

Kolínští gymnasisté mají už pátý rok družbu s moskevskou střední školou č. 739. Na základě bezvalutové výměny pobývali moskevští komsomolci 14 dní na kolínském gymnasiu. Vedl je účastník Velké vlastenecké války s. Ivanovič Konodo a pedagogický dozor měly profesorky s. Vera Semonovna Mišina a V.A. Kartašova. moskevští studenti se seznámili s Kutnou Horou, Poděbrady, Prahou, ale navštívili Český ráj, Krkonoše, Moravský Kras, Karlovy Vary a sovět. posádku v Milovicích. Naši gymnasisté na oplátku byli v Moskvě v druhé polovině června, navštívili Kreml, Treťjakovskou galerii, botanickou zahradu, Petriščevo, Solnečnuju Poljanu a museum hudební kultury.

30 členná skupina členů Korama navštívila koncem září Polskou lidovou republiku. Hlavním cílem výpravy bylo získání zkušeností ze zpracování ropy. Jako k nám, tak i do Polska začala proudit sovětská ropa. Kromě prohlídek závodů, besedovala naše výprava i s pracovníky.

Do Frigery přijeli v říjnu sovětští odborníci ing. Podolski a ing. Konstantinov, kteří si prohlédli nově vyvinutá zařízení pro technologické buňky na zpracování biologických produktů.

Turistická skupina sovět. přátel z města Penzy navštívila v listopadu ZO SČSP Jednoty Kolín. Na pozvání Jednoty si hosté prohlédli Kolín a jeho pamětihodnosti a se zaměstnanci závodu prožili potom přátelský společný večer.

V září navštívila kolínskou Tatru osmičlenná delegace finských odborníků strojírenského průmyslu specialisovaná na výrobu kotlů. Z výrobků je nejvíce zajímaly balené kotle, které se po této návštěvě staly vývozním artiklem do Finska.

V říjnu se uskutečnil sdružený zájezd do Sovětského svazu 320 účastníků z okresu Kolín, Nymburk a Mladá Boleslav. Tento „vlak družby“ navštívil města Kijev, Leningrad, Moskvu, byli všude velmi vřele uvítáni hudbou a projevy.

V Měsíci čs.-sovět. přátelství přijela do Kolína tříčlenná delegace sovchozu Faustovo z Voskresenské oblasti, s níž má kolektiv kolínského Státního statku už desíletou družbu. Za tu dobu si vyměnili řadu zkušeností a vzájemně si poradili v zemědělské velkovýrobě.

Kulturní dům pracujících

Kulturní dům pracujících /KDP/ je pokračováním býv. Sdruženého závodního klubu, který je v budově býv. Zámecké restaurace. Postavením nové budovy vedle radnice a sloučením obou těchto kulturních složek pod jedním vedením vzniklo v Kolíně velké kulturní středisko, v němž lze soustředit většinu kulturních událostí v Kolíně.

Zřízení této vlastně nové instituce nepřestala dosavadní činnost, i když 8 závodů, které byly členy Sdruženého závodního klubu, vystoupilo.

Na úseku politicko-výchovné práce se činnost KDP zaměřila hlavně k mládeži, pro niž byly pořádány přednášky spojené s promítáním diapositivů a poskytnuty jí klubovny pro práci kroužků. V prostorách nové budovy byly instalovány výstavy, - k 30. výročí, Rozvoj socialistické vesnice, 30 let budování Kolínska - při čemž bylo návštěvníkům slovem i obrazem připomenuta nedávná minulost, dny osvobození, příchod Rudé armády, rozorání mezí na vesnici, výstavba města a j. Na tyto akce přišlo 4 655 návštěvníků a mnohé brigády socialistické práce sem pořádaly hromadné návštěvy.

Další akcí KDP bylo organizování soutěže učňovské mládeže O štít Jana Ziky, dále soutěže v oboru hudebním, literárním a výtvarném pod názvem „Generace Kolínska 30“. Kromě toho měl KDP významnou účast na organizaci Kmochova Kolína.

Stálou akcí KDP je mimoškolní vzdělávání v kursech, především ve výuce cizích jazyků a v hudební výchově. Kladem je vysoké procento mládeže v jazykových kursech. /75 - 80 %/

Zájem o kursy daleko přesahuje prostorové možnosti, hlavně učeben. V pohybové výchově vzrostl počet dětí na 170 a u dospělých dosáhl počet žen čísla 100.

Na velmi dobré úrovni jsou kursy tance a společenské výchovy. Novinkou letošního roku byly taneční kursy pro dospělé, které měly 80 návštěvníků.

V zájmové činnosti si vedl velmi dobře dechový orchestr Městské hudby Frant. Kmocha zásluhou nového, velmi kvalifikovaného dirigenta Ivana Fišera. Stejně je tomu u vyspělého tělesa Kolínské filharmonie, jemuž byla letos udělena Cena města Kolína. Obě tato tělesa se velmi vydatně podílela na oslavách 30. výročí osvobození. KDP má kromě toho tři taneční orchestry s různou kvalitou, dobře pracoval fotokroužek, filmový klub s reportážními filmy reagujícími na významná výročí, kroužek esperanta, filumenisté, hádankáři a j.

Sem patří také velmi dobře vedený soubor Malého divadla, tvořený mládežnickým kolektivem, který hraje pohádky pro nejmenší. Letos tento soubor vyhrál krajskou soutěž a postupuje do celostátní soutěže v Ostravě.

Jedním z neaktivnějších kroužků je Klub společenského tance, který svou činnost zaměřuje na kolektivní vystoupení při společenských akcích /plesích/ a na soutěžní společenský tanec. V letošní soutěži, která byla pořádána k 30. výročí v KDP, vyhrál kolínský Klub nejvyšší trofej, broušenou vázu. Na základě toho bylo rozhodnuto, že „Celostátní mistrovství družstev ČSSR“ bude v příštím roce uspořádáno v Kolíně, ačkoliv si tuto soutěž vyhrazovala vždy Praha.

Účast na akcích KDP má od začátku existence tohoto zařízení stoupající tendenci. Včetně schůzí a aktivů bylo dosaženo téměř 130 000 návštěvníků. Vedle pracovních a oslavných akcí a shromáždění jsou pořádána taneční odpoledne, věnečky, plesy, silvestrovské, vánoční, jarní akce, dětské besídky, příp. vystoupení předních zpěváků taneční hudby.

Nedostatek učeben, dílen a skladů má nezdravou tendenci i ve výuce. Mnozí učitelé musí používat jako učebny své byty.

KDP má celkem 45 zaměstnanců. V letoš. roce uspořádal KDP 24 soutěží, 44 kursů, 30 tanečních zábav, 8 divadelních představení, 6 akademí, 10 představení s profesionálními umělci, 7 zájezdů, 4 výstavy, 2 besedy, 2 přednášky, 5 koncertů, a celkem 578 akcí jiných organizací. /oslav, konferencí, školení aj./

Koncem letoš. roku začal KDP vydávat měsíční kulturní program, který je rozsesílán všem závodům, náborové službě a organizacím. Je v něm obsažen přehled všech akcí v měsíci. Je to však bohužel jen malá náhražka bývalého měsíčníku Přehled, který tu byl vydáván a také časopisu, jenž by měl v Kolíně vyjadřovat kulturní dění. V denním tisku sice prošla několikrát zpráva, že bude vydáván v Kolíně kulturní časopis, ale posud nevyšlo ani číslo. Po zániku „Přehledu“ a „Klíče“, který byl vydáván museem, není dnes místo, kam by regionální pracovníci mohli uveřejnit své práce. Uchylují se proto do sousedních okresů, což je pro město škoda, neboť jejich příspěvky budou pozdější historikové Kolína těžko shledávat.

S o c i a l i s t i c k ý s v a z m l á d e ž e

Objekt Klubu mládeže byl otevřen v prosinci r. 1973. Na počátku byla činnost Klubu spíše nahodilá a teprve od října 1974 jsou připravovány pravidelné pořady pro veřejnost. O první pořad byl dosti velký zájem, ale následující pořady se u mládeže už nesetkaly s úspěchem. Členové Klubu se zapojili do akce na úpravu města a odpracovali přes 500 hodin, na řepné kampani přes 600 hodin, upravili vlastními silami klubovní místnosti a sebrali na 3000 kg železného šrotu a papíru. Na pomoc pionýrským oddílům pět vedoucích a instruktorů, zabezpečili pionýrský tábor a oslavu Dne dětí.

V oblasti tělovýchovy se Klubu nedařilo. Tuto práci většinou přebírají tělovýchovné a sportovní jednotky, takže jedinou činností v tomto oboru byl turnaj stolního tenisu. Klub uspořádal jarní ples mládeže, pravidelné večery reprodukováné hudby, 5. organizace se účastnila přehlídky malých forem v Ostravě a v klubu mládeže na sídlišti se konaly pravidelné večery s kulturním pořadem. V průběhu r.1974 byly založeny dvě nové místní organizace, získáno 46 nových členů a 3 členové byli navrženi za kandidáty KSČ. Současný stav členské základny je 187 členů v osmi místních organizacích. Pouze tři však mají vlastní klubovny. Ostatní organizace využívají Klubu mládeže.

V Klubu také zkouší taneční soubor. 90% členů organizace se účastnilo školení, které pořádal SSM v Českém Stemberku. Ostatní členové se účastnili politického vzdělávání pořádaného OV SSM.

Provoz Klubu stále ještě komplikuje vytápění, na které má být Klub napojen.

Pionýrská organizace se stala za dobu své existence pevnou součástí společenského života. Upevňuje se její spojení s pracujícími. V obvodu Městské rady PO pracuje sedm pionýrských skupin, šest je jich při ZDŠ, jedna při TJ Kolín. Letošní vzestup je o 250 členů, je organizováno 104 oddílů. Je stálý nedostatek vedoucích. Některé oddíly měly vlastní pionýrské tábory. Velmi dobře byli hodnoceni Průzkumníci a Havrani. Tábor oddílu Havranů navštívila delegace sovětských pionýrů a stranická delegace SSSR.

Všechny oddíly se zapojily do celostátní pionýrské hry Expedice 30 na počest 30. výročí osvobození. Stálým problémem zůstává nedostatek kluboven, v nichž se děti vyžívají, vychovávají a učí.

V Domě pionýrů a mládeže se sdružuje řada kroužků: železničáři, modeláři, filatelisté, archeologové, fotografové, letci, šachisté a kytáři.

Krajské divadlo uspořádalo pro mládež řadu představení a městská správa kin festival dětských filmů. Okresní knihovna zaznamenala zvýšený počet výpůjček a otevřela nově dětské oddělení na sídlišti. Kruh přátel hudby uspořádal pro mládež koncert a Lidová škola umění měla v knihovně několik večerů s mládeží.

P R Ů M Y S L

Průmysl Kolínska, který je převážně soustředěn v samotném Kolíně je charakteristickým znakem města. Vzrůst tohoto průmyslu byl v uplynulých 30 letech mnohonásobný. Zatímco v r. 1960 byla výroba 1696 milionů korun, v r. 1974 se zvýšila na 3842 miliony korun. Některé závody mají na tomto zvýšení obzvláštní zásluhu. Jsou^{to}/Obchodní tiskárny, které zvýšily hrubou výrobu za toto období sedmkrát, Laktos má výrobu pětinasobnou. Velké zvýšení zaznamenaly závody VCHZ Synthesia, Kablo, Tesla, Tatra, Frigera, Koramo a jiné. Průmyslová výroba v r. 1974 byla splněna na 101% a proti roku 1973 se zvýšila o 8,1%. Stavby pracovníků stanovené plánem byly splněny pouze na 99,4%, což představuje úsporu 98 lidí. Na výrobě se značným podílem účastní ženy, které z celkového počtu činí 43,3%.

Na mzdách bylo proti r. 1973 vyplaceno o 16 890 000 korun více. Zameškaných dní pro nemoc bylo v r. 1974 o 2637 méně.

Významným závodem, který má v současné dopravě neobyčejnou důležitost je kolínské KORAMO. V r. 1953 se počala do tohoto závodu dovážet sovětská ropa. Nejprve tvořila 15% a zbytek se dovážel z Rakouska, Rumunska, Iránu a dalších zemí. Podíl sovětské ropy stále rostl a přestával dovoz ze Západu. Velkým mezníkem bylo napojení závodu na ropovod Družba v r. 1966. Nejen že se zlevnila doprava, ale zlepšila se i kvalita a pravidelnost dodávek. Ropovod umožnil další růst dodávek, takže od r. 1973 zpracovává závod jen sovětskou ropu.

Stálost a pravidelnost dodávek je zvláště významná dnes, kdy doba je poznamenána naftovou krizí. Koramo je specialisováno na výrobu mazacích olejů, zvláště motorových, parafinu a plastických mazadel. Jeho specialitou je všesezonní mazací olej super mogul a mogul speciál, které mají vlastnosti letních i zimních olejů. Kromě toho vyrábí Koramo na 70 různých výrobků, ložiskové, vrtací, řezné a formové oleje, různé druhy isolačních asfaltů, motorovou naftu, parafin a vaseliny. Bez těchto výrobků není možný automobilismus, zemědělství, ani chod moderního průmyslu.

V letošním roce oslavila TATRA, jeden z největších závodů v Kolíně 75 let od svého založení. Před třemi čtvrtěmi století založilo 12 kolínských podnikatelů akciovou společnost nazvanou Ťovárna na vozy. Byly to zprvu obyčejné valníky, vozy pro armádu, cisterny, později vagony, tramvaje, autobusy. Až do r. 1945 zůstala výroba téměř v původním stavu. Majitelé se střídali, málo se investovalo a sociální poměry byly špatné. Hospodářské krise se v závodě velmi zhoubně projevíly a s tím souvisely i mzdové a stávkové boje. Nastalo propouštění a všechny průvodní zjevy kapitalistického podnikání.

V době okupace byl závod čtyřikrát bombardován a na 82% zničen. Zaměstnanci se sami pustili do práce a ještě v r. 1945 dodal závod 70 nových nákladních vagonů a opravil 156 cisternových vozů. V dalších letech dodával závod elektrárny na kolejích /energovlaky/ a dnes vyrábí kotle všech druhů a kondenzační a zahřívací zařízení na domácí trh i za hranice.

V letošním roce má Tatra zvlášť náročné úkoly. Dokončila kotel pro teplárnu ve Dříní, vysokotlaké ohříváky pro Počeřady a kondenzátor pro dětmarovickou elektrárnu. Kromě toho jsou letos hotovy zakázky pro Kubu a Brazílii. Na závodní konferenci v dubnu byla stanovena výrobní orientace závodu na výrobu spalovacích zařízení a kotlů pro spalování nízkokalorických paliv a odpadních olejů. Velká pozornost je věnována rozvoji obrábění na číslicově řízených obráběcích strojích. Do provozu byl dán nový stroj na svařování trub. Pro elektrárnu ve Finsku vyrábí Tatra tři ohříváky topné vody. Kromě toho dodává do našeho průmyslu balené a OB kotle, které jdou i do zemí RVHP.

Kolínská TESLA, která je dnes největším výrobcem telekomunikací, zavedla dnes výrobu systémů pro číslicově řízené obráběcí stroje. Seriová výroba byla zahájena už v r. 1968 a dnes už vyrábí dokonalejší systémy třetí generace. Jejich vývoz se neustále zvětšuje, u nás už pracují v 75 závodech. Na strojírenském veletrhu byly tyto stroje vyznamenány zlatou medailí. V r. 1973 bylo v Tesle dáno do provozu výpočetní středisko. Počítač Tesla 200 dnes po více než ročním provozu se ukázal jako rychlý a spolehlivý pomocník. Doba výpočtu se místo na měsíce a týdny počítá na hodiny a minuty. Středisko je plně využíváno a pracuje ve dvousměnném provozu. Je využíváno řadou jiných závodů, které sem dodávají své úkoly. /Tatra, Frigera, spořitelna, Synthesia i zemědělské organizace/ Současně pracuje v podniku řada odborníků na zavedení počítačích strojů do obráběcího procesu v závodě.

Tesla dodala letos také do SSSR zařízení pro automatický městský styk a protože se prototyp osvědčil, bude vyrábět velmi rozsáhlý sortiment těchto výrobků pro SSSR. Byla vypracována kritéria pro hodnocení práce. Pro příští rok chystá seriovou výrobu odměřovacího pravítka, které má měřit s přesností jedné tisícinny milimetru. Velkou pozornost věnuje v Tesle inovaci výroby a zavedení nových metod do výrobního procesu. Tesla tímto způsobem pomáhá také ostatním podnikům v Kolíně.

Mezi podniky s velkou kapacitou lze dnes v Kolíně počítat LAKTOS, podnik potravinářského průmyslu. V letošním roce zavedli výrobu, která přináší velkou úlevu pekárnám při zpracování chleba. Jedná se o výrobu sušeného konzumního podmásli podle společného patentu Laktosu a Výzkumného ústavu. Dosud bylo podmásli dodáváno v konvích. T.zv. podmáslový chléb je v obchodech velmi žádan. Dalším novým výrobkem je sáčkové balení jahodových krémů, které se děje na automatické lince. Dále je to smetánkový krém Laktík, který byl na výstavě Ex Plzeň odměněn zlatým pohárem. Oblíbený je také výrobek Laktosu zv. Duola, což je mléčný puding. Nákladem 70 milionů korun se v Kolíně staví při závodě Laktos velkokapacitní sušárna mléka, která má usušit tři čtvrti milionu litrů denně. Bude to po dokončení největší a nejmodernější závod toho druhu v republice. V září se objevily na našem trhu polyethylenové sáčky s mlékem, které nahrazují skleněné láhve. Kolínský Laktos je pátým závodem, který toto balení ve Středočeském kraji zavedl.

Závod FRIGERA s velkými exportními úkoly zavádí číselnicové řízení obráběcích strojů. Je to další podnik v Kolíně, který se modernisuje těmito progresivními metodami. Závod v současné době prochází nejrozsáhlejší výstavbou ve své historii. Vysoce moderní chladicí zařízení pro laboratoře a nemocnice se vyrábějí ve starých provozovnách. Proto bylo přikročeno k rozsáhlé výstavbě, která se děje za plného provozu závodu.

Kolínský závod VCHZ Synthesia byl letos vyznamenán za nejlepší vyřešení přípravy dvousložkové silikonové kaučukové směsi. Dosáhli i druhého místa za výrobek s obchodním názvem chlorefen, jenž je určen k léčení broskví, vinné révy a okrasných rostlin postižených chlorosou. Kromě toho se odborníkům ze závodu podařilo rozšířit sortiment dosud vyráběných dispersních polymerů a zvýšit jejich výrobní proces.

Závod OTK /Obchod. tiskárny Kolín/, který je dnes téměř monopolním závodem ve výrobě tiskopisů pro výpočtovou techniku a kalendářů, byl letos při příležitosti 30. výročí osvobození už po jednadvacáté vyznamenán putovním praporem ministerstva průmyslu. Stalo se tak v květnu za úspěšné splnění závazků a překračování hospodářských úkolů. Na mezinárodní výstavě obalové techniky v Brně byl závod vyznamenán za výrobky potištěných etylénových sáčků, potištěnou hliníkovou folii, samolepicí etikety a propisovací obtisky.

Úkoly kolínských průmyslových závodů byly v tomto roce veliké, a jen díky skutečnému úsilí všech pracujících byly náročné závazky letošního roku splněny.

Z E M Ě D Ě L S T V Í

Zemědělství Kolínska má v rámci kraje i republiky prvořadé postavení vzhledem k své intenzitě výroby. V průběhu let 1966 - 1970 byla intenzita zemědělské produkce na okrese Kolín o 40% vyšší než v celé ČSSR, o 29% vyšší než v České socialistické republice a o 17% vyšší než je průměr Středočeského kraje. Spojení vyspělého průmyslu se zemědělstvím dává Kolínsku velmi dobré podmínky, neboť strojná a chemický průmysl je podkladem vysoké zemědělské intenzity.

Letošní žně začaly právě na Kolínsku ve Středočes. kraji. V loňském roce, který byl po této stránce velmi bohatý, sklídkovali zemědělci Kolínska přes 42 q a proto bylo snahou všech tento rekord letos překonat. 23. července to bylo JZD Ovčáry, které první zahájilo sklizeň jarního ječmene. Letos se sklízelo na celém okrese obilí na ploše 29 245 ha a z toho 840 ha luskovin. Počítalo se s výnosem asi 47 q z hektaru. Za dva dny na to se už objevilo z Ovčár první auto zrna na státní nákup. Sedmého srpna už mohli zemědělci z Kolínska oznámit, že plán státního nákupu obilí byl splněn na 100%. Byli spolu s okresem Mělník první v kraji. Dodali celkem 39 869 tun obilí a ved. tajemník OV KSČ zároveň oznámil, že zemědělci Kolínska dodají dalších 1400 tun nad plán. Okresní mírová slavnost /dožínky/ se konala letos v Konárovicích za účasti delegací všech stranických i státních orgánů okresu. Některé zemědělské závody převzaly putovní prapory a byly přítomny kulturnímu programu, který předvedl umělecký soubor Střední skupiny sovětských vojsk.

Státní statek Kolín se podílel podstatně na tomto úspěchu. Vlivem méně příznivých přírodních podmínek nebyl hektarový výnos takový jako loňského roku, ale přesto činil 36,6 q z hektaru. Kolínský státní statek má svou hlavní činnost v živočišné výrobě. Je uskutečňována centralisace chovu skotu. Za tím účelem staví dva nové kravíny v Poboří a v Lošanech a nový teletník pro 1200 telat ve Vrbčanech.

Výrazným úspěchem kolínského stát. statku je vypěstování produktivního stáda dojnic z dánských jalovic, které byly v r. 1964 z Dánska přivezeny. Tehdy jich zde koupili 250 kusů a nebyly to jalovice užitkové, ale prodané jako hovězí maso k porážce. Dnes patří státní statek Kolín mezi závody okresu, který plní dodávku mléka nad stanovený úkl.

Značným finančním přínosem pro státní statek je ovocnářství. Velká byla letos sklizeň ovoce zvláště rybízu a angreštu.

Od příštího roku upouští státní statek Kolín od chovu drůbeže a ponechává si chov skotu a vepřů.

Důležitost kolínského zemědělství v okrese vyplývá z toho, že za poslední pětiletku vydal okres o 11,5 tisíc vagonů obilí víc než v období předcházejícím. V ostatních produktech je tomu podobně. Za pátou pětiletku dodalo Kolínsko přes 8000 vagonů masa, 323 vagony drůbeže, 264 milionů mléka a 138 milionů vajec. Dodávky se proti minulé pětiletce zvýšily u masa o 26%, mléka o 16% a vajec o 25%.

Přesto, že Kolínsko není krajem bramborářským měl okres své dodávky brambor splněny už v polovině října.

Sklizeň cukrovky začala na okrese v posledních dnech září. Letos se sklízelo ze 7360 ha. Po loňské dlouhotrvající kampáňni, která končila až v lednu, byla zavedena řada nových metod, jimiž se měla sklizeň zrychlit. Že se začalo se sklizní už tak brzy, bylo způsobeno špatnými zkušenostmi z loňského roku, kdy brigády ze všech závodů zachraňovaly sklizeň. Bylo to zaviněno náhlou nepřízní počasí, ale také špatným plánováním v zemědělských závodech. Už na počátku listopadu přišla první hlášení, že je cukrovka sklizena a v polovině listopadu byla cukrovka v plném plánu dodána do cukrovarů. Okres který je největším pěstitelem cukrovky v kraji měl průměrný hektarový výnos 339 q z hektaru. Cukernatost se pohybovala kolem 15%. Cukrovary si ztěžovaly, že cukrovka dovážená do cukrovarů má velké množství nečistoty a chrástu, což způsobuje při výrobě cukru potíže. Přes tyto výnosy na polích nebyl plán cukrovky splněn. Nebyla to jen nepřízeň počasí, ale také špatná osiva, nedostatek herbicidů a přesných strojů na setí řepy. Někde i špatné jednocení, V mléce je okres stále pozadu. Nesplnil dodávku o 8 milionů lit. Je velký rozdíl mezi jednotlivými JZD. Zatímco stát. statek dodávky mléka daleko překračuje, řada družstev zdaleka neplní. Je to vina ošetření dobytka, špatná krmná technika, nesprávná plemenářská práce. Jinak byly všechny úkoly v živočišné výrobě na okrese splněny. Úkol páté pětiletky byl ve výrobě obilovin splněn na 107% a v nákupu dokonce na 119%. Také hektarové výnosy se rok co rok zvyšovaly, i když letos nedosáhly rekordní výše roku loňského.

TĚLOVÝCHOVA A SPORT

Budoucnost si vyžádá racionální regulaci pohybového režimu, jež by vyvážilo příslušné pracovní zatížení sportem a tělesnou výchovou, jakožto aktivním odpočinkem a důležitou formou regenerace a rozvoje tělesných a hlavně duševních sil člověka. Proto ani sport nemůže zůstat v podobě dvojice - špičkový sportovec a divák - ale musí být masovou záležitostí.

Jubilejní rok, který slaví celá naše veřejnost, je také příležitostí pro sport a jeho činovníky i sportovce, ohlédnout se zpět na uplynulých 30 let a na úspěchy, kterých bylo dosaženo. V Kolíně měl sport a tělovýchova vždy dobrou tradici. Díky péči stranických a vládních orgánů se v současné době dostavují výsledky. Důkazem je dobře provedená okres. spartakiáda, která se stala manifestací všech sportovců, funkcionářů a dobrovolných tělovýchovných pracovníků. Ve spolupráci se všemi složkami Nár. fronty, se závody, školami, podařilo se zvládnout tento složitý úkol. Ale spartakiáda nebylo jen hromadné vystoupení cvičenců, byly to další sportovní a turistické hromadné akce, do nichž byly zapojeny všechny druhy sportu, kopaná, házená, odbíjená, košíková, tenis, šachy turistika, odznaky zdatnosti, akce Buď fit 75, kde se zejména zapojila školní mládež. Je škoda že zájem rodičů o akce těchto nejmladších nebyl úměrný výkonům.

Za 30 let se v Kolíně vybudovala taková sportovní zařízení, o nichž se minulým generacím poze snilo. Jen stavba Zimního stadionu, který je jeden z největších v republice, znamená neobyčejnou posilu sportů, což se už projevuje v kolínském hokeji i krasobruslení. Na Kalcovce se přebudovává stadion pro odbíjenou, bývalý stadion AFK byl rekonstruován, hřiště zatravněno, u zálabské školy stojí nová nafukovací hala. V nejbližší budoucnosti se chystá zastřešení zimního stadionu.

Pokud jde o samotné sportovní úspěchy podařilo se atletům vybojovat postup do vyšší soutěže a je znát cílevědomá práce

s mládeží. Na zálabské škole byla zřízena dokonce sportovní třída a tréninkové středisko ÚV ČSTV jako druhá fáze vrcholového sportu. Další tělovýchovná střediska pro odbíjenou a sportovní gymnastiku budou zřízena.

Dalším sportem, který si zajistil postup do vyšší soutěže je odbíjená, kde je dobrá spolupráce obou oddílů, TJ Kolína a Jiskry Kolín.

Postup do vyšší soutěže si zajistil i oddíl košíkové, u nichž se ukazují výsledky hlavně tím, že mají k dispozici nafukovací halu a mohou hrát celoročně.

Lední hokej po hubených letech si vybojoval postup do 1.nár. hokejové ligy a v první polovině si tam jako nováček vede víc než dobře.

Konečně i kopaná se dočkala postupu do divise, o který bojovala po tři roky.

Někde sice v oddílech dožívá starý klubový patriotismus, který tak škodí sportu, ale zmizelo téměř už přetahování hráčů, to staré lanaření. Je třeba umožnit talentům vzestup bez „kšeftování a prodávání“ hráčů tak jako se to ještě mnohde děje.

Je třeba najít dostatek dobrých a oddaných funkcionářů, kteří se nedívají na sport jako na obchod, nezatížené nezdravým klubismem a dalšími neduhy. Tato fanatická přízeň k jednomu klubu se potom přenáší i na diváky, kteří se na hřištích projevují velmi nepěkným způsobem. Děje se to hlavně při hokejových zápasech. Bude vedle výchovy sportovců nutná i výchova diváka.

Shrneme-li letošní jubilejní rok ve sportu, pak nejvýznamější událostí uplynulých dvanácti měsíců byla jistě Československá spartakiáda 1975. Již od loňského podzimu se nacvičovala ve všech tělocvičnách tělovýchovných jednot. Všichni, kdo nacvičovali neměli možnost cvičit na Strahovském stadionu, ale byli aspoň jako diváci přítomni této velkolepé podívané. A další statisíce byly doma u obrazovek.

Také Kolín a jeho tělovýchovné složky se podílely na tomto úspěchu. Tak jako jinde i v Kolíně dostala příprava na spartakiádu volnou cestu. Nejlépe si vedly ženy, kterých nacvičovalo nejvíce a proto byl mezi nimi dobrý výběr. Muži byli poněkud pohodlnější. Nejvíce se zapojila školní mládež. v celém okrese proběhly větší sportovní spartakiádní akce a Okresní spartakiáda, na níž byly provedeny všechny spartakiádní skladby se konala v Kolíně 7. a 8. června na stadionu TJ Kolín v Borkách. Kolín byl tedy jedním z měst, které vidělo všechny spartakiádní skladby.

Po předcházejících třech okrskových spartakiádách a zájezdu kolínských cvičenců do družební slovenské Rimavské Soboty, vyvrcholilo úsilí všech na kolínské okresní spartakiádě. Sobotní odpoledne 7. června při velmi krásném počasí se kolínské náměstí zaplnilo 3600 cvičenci. Vlajkosláva na náměstí splývala s pestrou paátou cvičebních úborů a s transparenty. Na vyzdobené tribuně uvítal cvičence a mezi nimi i 120 člennou delegaci z Rimavské Soboty ved. tajem. OV KSČ s. J. Biško. Po jeho uvítání mu odevzdal předseda turistického svazu jako

OKRESNÍ VÝBOR ČESKOSLOVENSKÉHO
 SVAZU TĚLESNÉ VÝCHOVY V KOLÍNĚ

OKRESNÍ SPARTAKIÁDA v Kolíně 7. a 8. června 1975

PROGRAM 7. ČERVNA 1975 - SOBOTA

- 11.15 hodin — koncert dětského orchestru SSM na kolínském náměstí
 11.30 hodin — shromáždění cvičenců na kolínském náměstí
 11.50 hodin — zahájení okresní spartakiády
 — hvězdicová štafeta turistů předá spartakiád. poselství ved. tajemníku OV KSČ
 12.00 hodin — slavnostní projev vedoucího tajemníka OV KSČ soudruha Biško
 12.15 hodin — průvod na hřiště TJ Kolín (bývalá Tatra)
 13.00 hodin — hymny — vztyčení státních vlajek — zahájení spartakiády
 18.00 hodin — ukončení spartakiády
 — sejmutí státních vlajek — spartakiádní znělka

Vstupné 10 Kčs

MLÁDEŽ DO 15 LET ZDARMA

Vystoupení: 1. rodiče s dětmi	6. Svazarm	10. mladší žáci
2. nejmladší žactvo	7. muži	11. dorostenky
3. učňovský dorost	8. starší žákyně	12. armáda
4. mladší žákyně	9. dorostenci	13. ženy
5. starší žáci	přestávka	

PROGRAM 8. ČERVNA 1975 - NEDĚLE

- 8.45 hodin — vztyčení státních vlajek
 Hřiště 9.00—11.00 hodin — kopaná — finále nejmladšího žactva — OV ČSTV VFS
 TJ Kolín 11.00—13.00 hodin — kopaná — finále spartakiádního turnaje — SSM
 13.00—16.00 hodin — kopaná — finále spartakiádního turnaje závodů — ROH
 Atletický 8.00—17.00 hodin — lehká atletika — plnění odznaku zdatnosti — SSM
 stadión Borky — plnění odznaku zdatnosti — ROH

14. a 15. ČERVNA 1975

Hřiště TJ Kolín — kopaná — spartakiádní turnaj dorostu — OV ČSTV VFS

POD VEDENÍM KSČ ZA DALŠÍ ROZVOJ SOCIALISTICKÉ TĚLESNÉ VÝCHOVY

člen hvězdicové štafety turistů Kolínska, spartakiádní poselství. Za pochodu Kmochovy dechové hudby řízené Ivanem Fišerem odešel pestrébarevný průvod na hřiště v Borkách, kde bylo ve 13 hodin zahájeno cvičení. Největší úspěch jako všude sklidili ti nejmenší se svými matkami. Velmi hezky působila skladba učňovského dorostu. Jejich cvičitelem byl Miroslav Tuček, známý sportovec, který představil 288 chlapců a dívek. Poprvé předvedli v Kolíně svou skladbu také vojáci. Učňům i vojákům černá cvičební plocha hodně pomazala úbory.

Spartakiádní cvičení sledovalo na osm tisíc diváků, kteří stálým potleskem odměňovali cvičící. Téměř půlroční práce nevyzněla nadarmo a velká část kolínských cvičenců tvořila potom hlavní kádr, který jel do Prahy na celostátní spartakiádu na Strahově. Okresní štáb spartakiády v Kolíně vydal výzvu k fotografování spartakiády. Sešlo se množství pěkných fotografií, z nichž byla později v Kult. domě uspořádána výstava.

Letošní jubilejní rok byl v Kolíně i jinak velmi významný. Díváme-li se hodně zpět, kdy v r. 1935 vyrostl v Kolíně stadion AFK, změnil se nejen život lidí, ale i sportovní prostředí. Přesto však r. 1973, kdy došlo ke sloučení Sparty Tatra Kolín, Sparty Tesla Kolín, oddílů kopané, odbíjené a lehké atletiky Lokomotivy Kolín a kdy vznikla nová tělovýchovná jednota, se mnoho změnilo. Byla zatravněna fotbalová plocha, postavena nafukovací hala, bylo rekonstruováno a upraveno lehkooatletické hřiště, na Jiskře Kolín vznikla nová budova s ubytovnou aj. Dalším ukazatelem je vzrůst

členské základny / při svém vzniku měla TJ asi 800 členů, dnes má přes dva tisíce/. Nová jednota má řadu obětavých pracovníků zvláště s mládeží.

Jako každoročně zahajoval sportovní sezonu v Kolíně velmi populární hokej. Jarní kolo II. národní hokejové ligy zahájil Kolín už 8. ledna vítězstvím nad svým starým rivalem Havlíčkovým Brodem 6:4. 15. ledna porazil Kralupy vysoko 11:0 a tři dny na to Nové Město 8:1. Kolín si takto shromažďoval body a byl na konci ledna na prvním místě tabulky. /35 bodů/

Následující zápas s Mladou Boleslaví na jejím hřišti Kolínští vyhráli 6:2 a v dalším zápase v Kralupech zvítězili 9:4. V bodové tabulce byli první s 45 body, ale s Hradcem Králové, který měl stejný počet bodů. Proto se s napětím čekalo, jak dopadne vzájemný zápas 15.2. v Kolíně. Tehdy zažil kolínský zimní stadion opět po dlouhé době invasi diváků, kteří byli v počtu 6000 přítomni vítězství Kolína 4:1. Byl to boj nervů, při němž se Hradečtí dopouštěli častých faulů a zápas se stal zápasem kolínského brankáře Pitharda. Kolín se tak vzdálil v tabulce Hradci o dva body. Příští zápas měl rozhodnout, zda Kolín bude hrát kvalifikační zápas o postup do I. národní hokejové ligy. 18. února zvítězil Kolín v Novém Městě a se 51 body se stal účastníkem kvalifikačního turnaje o postup.

Tento úspěch, kdy z 28 zápasů podzimního i jarního kola byli Kolínští pouze jednou poraženi, byl vybojován skutečně se sportovním elánem. Score bylo vysoce aktivní 167:56. To zatím v kolínské hokejové kronice nebylo zaznamenáno. Věkový průměr kolínských hráčů byl 23 let. Trenér Tumpach

s jeho asistent Kubač vsadili na mladé a vyšlo jim to. Hokejový tým má oporu v brankáři Pithartovi, který byl v této sezoně ve výborné formě. Kolín byl vítězem skupiny B a nyní mu nastal boj o kvalifikaci do I. nár. hokejové ligy s Olomoucí a s Jitexem z Písku.

Kvalifikační zápas v Olomouci skončil pro Kolín nešťastně 4:2. Olomouc byla velmi silným soupeřem. Do Olomouce jelo na 300 příznivců hokeje několika autokary, chodili po Olomouci s vlajkami a skandovali hesla. Druhý zápas s Jitexem hráli Kolínští doma a zvítězili s velikou převahou 7:0. Diváků bylo na 5000. Při odvetném utkání s Olomoucí si to však Kolín vynahradil a porazil Moravany 2:0, při čemž se vyznamenali oba brankáři. Tím bylo vlastně o postupu rozhodnuto, protože Olomouc porazila Jitex. Do I.nár. hokejové ligy postoupila Olomouc a Kolín.

Kolínu se tak splnil sen hlavně proto, že mužstvo bylo dobře připraveno fyzicky a také proto, že tito mladí hráči měli snahu něco udělat pro své město.

Tento úspěch, který měl velkou odezvu i v návštěvnosti hokeje v Kolíně, ovšem zavazoval. Proto v letních měsících začal trenér Tumpach, který s kolínským hokejem prožil slavné i trpké dny, přípravu na novou, mnohem tvrdší hokejovou sezonu. Kolín se sice zbavil svých tradičních soupeřů, Hradce Králové, Havlíčkova Brodu, Mladé Boleslavi, ale na podzim ho čekali tvrdší soupeři a na ty bylo nutno se připravit. Proto byla letní příprava hráčů velmi tvrdá, aby vstup do podzimní soutěže už v I. národní hokejové lize byl úspěšný.

Aby se hráči rozehráli před sezonou, sehráli přátelský zápas s hokejisty starého rivala Mladou Boleslaví a nečekaně podlehli 3:5. To byla poněkud sprcha na sebevědomí hráčů a proto se čekalo, jak dopadne zahájení podzimního kola.

Počátek měl Kolín dobrý. Z Prostějova a od pražské Slávie si přivezl po bodu, v Milevsku získal oba body a sedmém kole podzimní ligy byl jako nováček na 7. místě. Říjnový zápas s Karvinnou však prohrál 4:2. Proto se hráči v následujícím zápase vzchopili a porazili v Kolíně vedoucí Gottwaldov 2:0, čímž získali 6. místo v tabulce s 11 body. Příští zápas hráli s Opavou, kde prohráli 7:3, ale zůstali na 6. místě. Pak ale následoval v Chomutově nepochopitelný debakl 12:1. Aby se hráči rehabilitovali, porazili před domácím obecenstvem Prostějov 4:0. Přesto, že v následujícím zápase v Olomouci získal Kolín bod /7:7/ klesl v tabulce na sedmé místo. V příštím zápase v Kolíně hostili pražskou Slávii B, kterou porazili 5:4, ale s potížemi. Zápas s Libercem Kolínští prohráli 9:5, ale 18 body udrželi 6. místo. Cenný bod uhráli v Kolíně s Milevskem 3:3 a další dva body přivezli z Karvinné, kde zvítězili 3:1. Hokejový maraton pokračoval v prosinci zápasem s Gottwaldovem, který Kolínu odvedl podzimní porážku a zvítězil 4:0. Kolín si tuto porážku vynahradil vítězstvím v Kolíně se Slovanem Ústí 3:1, ale v předvánočním zápase s Chomutovem na domácím hřišti podlehl 1:5. Ani v závěrečném kole podzimní ligy se Kolínu nedařilo a podlehl v Prostějově 4:0.

Přes tyto střídavé úspěchy a neúspěchy je možno říci, že kolínský hokej, jako jediný zástupce Středočeského kraje v I. národní hokejové lize si vedl jako nováček dobře. Šesté místo je zatím úspěchem, s nímž bude Kolín přezimovat do jarní ligy. Doufejme, že si to místo udrží.

Druhým kolektivním sportem je v Kolíně kopaná, která má své hlavní zástupce v TJ Kolínma v Jiskře Kolín. Poslední kolo krajského přeboru v kopané v červnu konečně ukázalo definitivního vítěze tohoto přeboru. Stala se jím tělovýchovná jednota Kolín před berounskou Lokomotivou a Benešovem. TJ Kolín tak postoupila po delší době do vyšší divisní soutěže. Je to tedy vedle hokeje druhý výborný úspěch letošního kolínského sportu.

TJ Kolín byla založena sloučením jiných sportovních celků, což se ukázalo jako užitečný krok a čítá nyní 14 oddílů, 2 odbory a 2036 cvičenců.

Oddíl kopané TJ Kolín, který letos tedy postoupil do divise, oslavil v tomto jubilejním roce také své jubileum, 75 let kolínské kopané. Prvním sportovním spolkem, který se v Kolně zapsal do historie kopané, byl AFK Kolín. Tento sport pocházející z Anglie zapustil v Kolíně kořeny už před r. 1900. I když byly tyto kroužky na počátku neorganizované, složené většinou ze studentů, i když neměly upravená hřiště, i když musely sbírat peníze na zakoupení míče a výstroje, nezanikly a nalézaly stále více příznivců. V r. 1901 se sloučily kroužky FK Kolín a AC Kolín a přijaly o rok později název AFK Kolín, protože se k nim přihlásili také atleti, kteří se rovněž tehdy organizovali.

V letech 1903-4 se kolínská kopaná řadí mezi přední kluby v Čechách a stává se tak populární, že obecní zastupitelstvo vymezuje pro AFK Kolín pozemek u Borků, tam kde je dodnes stadion TJ Kolín. R. 1906 bylo toto prostranství oploceno a tento slavnostní okamžik byl oslaven přátelským utkáním s SK Pardubice. Zápas skončil nerozhodně, ale výtěžek byl čistých 100 korun. To byl rekord.

V r. 1909 hostovali v Kolíně Poláci a vídeňský Slovan a v r. 1910 vyšlo mužstvo dokonce vítězně s pražskou Spartou. Tehdejšími hráči byli Zadák, Nemastil, Bezecný, Janák, Meloun, Janák st. Macháček, Dirlam, Červinka, Ruth a Křeček. 1912 hostoval v Kolíně studentský tým z Anglie a odešel poražen. Toto utkání bylo sjednáno tehdejším tajemníkem pražské Slávie Josefem Laufrem. Rozvoj kolínské kopané přerušila r. 1914 válka, protože převážná část členů a hráčů narukovala.

V r. 1917 se však ustavil „válečný“ SK Kolín, v němž hráli ti, kteří nepodléhali vojenské povinnosti a příležitostní vojenští dovolenci. Hráli tam Lauer, Rajnovič, Peroutka, Bělina, Zourek, Kříž, Bezecný a Luňák. Po skončení války byl AFK Kolín obnoven, ale brzy se objevily další kluby. Viktorie, Čechie, Slavoj, Union a i v rámci AFK byly další kroužky. Poměr mezi těmito kluby byl příkladný, přetahování hráčů bylo neznámé a fanouškové si vzájemně neničili sportovní skřínky, jak se to děje nyní.

Vzestupná forma kolínských fotbalistů v r. 1928 přivedla kolínskou kopanou dokonce k titulu amatérského mistra stře-

dočeské župy a v r. 1934 k účasti v profiligě. Tehdy hráli: Kříž, Vavák, Chlubný, Nepraš, Ptáček, Šafránek, Pospišil, Musil, Moták, Kadeřábek, Kučera, Bína, Semberk. Profiligě byla pro klub drahá a po dvou letech skončila. Zanechala za sebou špatnou hráčskou morálku, což je někdy znát i dnes.

Nasazení hráčů za druhé svět. války silně omezilo kolínskou kopanou. Po válce byl počet klubů kopané snížen na tři. Čechie se přimkla k závodě Tatra, Sparta si zvolila závod KOramo a AFK ČSD. Od 1. ledna vzniká však sjednocením nový fotbalový oddíl TJ Kolín. Jeho vytvoření se neobešlo bez nesnází, staří funkcionáři hájili své posice a ještě dnes se objevuje rivalita starých klubových příznivců.

V letošním roce se však kolínská kopaná zařadila opět mezi přední kluby a našla znovu umístění, jaké měla v letech minulých.

Kolínský sport není jen kopaná a hokej. Svou sportovní tradicí patřil k městům, kde tělovýchova, sport měly významnou úlohu. Kolínská Hana Konířová se stala mistryní světa v kuželkářské soutěži pořádané v německém Eppelheimu. Miloš Fišera z Kolína se stal cyklokrošářským mistrem ČSSR. Jan Štrup z Kolína je nejrychlejším maratonistou v republice a v Košicích letos vyhrál v dešti a sněhu závod na 100 km!. Jeho čas je 7 hod 35 min.!!!.

Velmi čile si vedou kolínští šachisté, kteří v červenci pořádali v Kolíně šachovou spartakiádu. Do Kolína si pozvali také sovětského velmistra v šachu Salo Flohra, který zde sehrál simultánku 52 partií a besedoval s účastníky.

V sobotu 14. června si vyšlápli kolínští turisté na 4. ročník Knochovy padesátky, kterou každoročně pořádá vzorový oddíl turistiky Lokomotivy Kolín. Letos měl závod 3 trasy. Na 50, 25 a 15 km pro ty nejmadší s maminkami. Zájem o tento závod rok od roku stoupá. V prvním ročníku bylo 250 účastníků, ve třetím jich už bylo 600 a letos překročili tisícovku. Počasí měli hezké, všichni závod dokončili, nejstarší účastník byl 83 let, nejmladší 12, nepočítáme-li děti v kočárku, které sportovní maminky vzaly s sebou. Turisté Lokomotivy i Tatry vyvíjejí během roku velmi čilou činnost. Jejich jednodenní až týdenní zájezdy po republice jsou už dnes velmi oblíbené a členstva přibývá.

Jeden z velmi populárních a tradičních závodů je v Kolíně Drozdův běh. Letos už 49. ročník, čímž tento běh patří mezi nejstarší u nás. Jeho tvůrce, po němž byl závod pojmenován, dr. Drozda žije v Praze, ale často bývá tomuto závodu přítomen. Závod vede lešem na trati 4200 m. Letos byl vypsán také závod pro vytrvalce na 30 km. Vítězem závodu mužů se stal v tomto roce Petr z Rudé hvězdy Praha. Dosáhl tak svého desátého vítězství v tomto závodě.

Velká cena města Kolína v klasickém pětiboji tzv. Prágrův memoriál měl letos také své jubileum, už 40. ročník. Jako každoročně koná se na poč. září. Letos to byl souboj dvou pětibojařů, Křivky z Rudé hvězdy Praha a Novotného z Jiskry Litomyšl. Vítězem se stal Křivka rozdílem pouhých desíti bodů. Stejný boj byl v závodě zv. Buzkova míle, v níž zvítězil Rák z Dukly Praha.

V dubnu byl za poměrně špatného počasí pořádán X. jubilejní běh J.A.Gagarina. Ale ani déšť nepokazil náladu 135 závodníků, kteří se 10. dubna k tomuto závodě sešli. Je to závod pořádaný národním podnikem Tesla pro učně závodů a škol Tesla. Závodníci vytrvale bojovali s deštěm a vodou. Vítězem se stal žák učňovské školy Tesly v Čáslavi Petr Vostradovský.

V pátek 25. dubna se kolínská sportovní veřejnost rozloučila s dlouholetým sportovním pracovníkem Václavem Stárkem, který zemřel ve věku 69 let. Byl průkopníkem atletiky nejen v Kolíně, ale v celém Polabí. Díky jemu si stovky odchovanců kolínské atletiky odnesly cenné osobní vlastnosti inspirované jeho hluboce lidským přístupem ke každému. Při výročí 75 let trvání československé atletiky byl Václav Stárek vyznamenán zlatou medailí Evžena Rošického určenou zasloužilým pracovníkům. Stopa jeho práce bude v Kolíně dlouho znatelná.

V únoru oslavil své padesáté narozeniny dlouholetý pracovník ve sportu a aktivní závodník prof. Miroslav Tuček. Celý svůj život zasvětil sportu, je nejen sportovní pedagogem, ale vynikajícím organizátorem, trenérem a rozhodčím lehké atletiky a má nemalé zásluhy o rozvoj tohoto sportu nejen v Kolíně. Je důstojným nástupcem Václava Stárka a je i v současné době stále výkonným atletem. Kromě toho je dopisovatelem do sportovních časopisů a i jinak činný ve veřejném životě. S ním zároveň slaví svou padesátku jiný kolínský sportovec Oldřich Košilka, který se svou manželkou Dášou dlouho reprezentovali kolínskou atletiku.

S T A T I S T I K A

Neomylným ukazatelem vzestupné tendence našeho národního hospodářství a růstu životní úrovně je vzestup úspor našich občanů. Vklady obyvatelstva v okrese Kolín dosáhly koncem září letoš. roku výše téměř jedné miliardy. Na nákup nových osobních automobilů použilo svých úspor 168 spořicíků v částce 8 868 000 korun. Od r. 1972 nabízí spořitelna výhodné spojení pro pracující a to na sporožirové účty. Na konci září t.r. bylo na účtě spořitelny celkem 1259 majitelů sporožirových účtů. Tímto způsobem lze platit účty šekem na př. sdružené inkaso, domovní daň, multiservis, pojistky a j. Šekem lze také vybírat v hotovosti potřebné částky u všech poboček České stát. spořitelny.

Dalším důležitým úsekem práce spořitelny je poskytování půjček na nákup spotřebního zboží, automobilů, stavební a hotovostní půjčky. Dnes má spořitelna v Kolíně 11 927 úvěrových účtů ve výči 100 154 000 korun.

Významným sociálním opatřením jsou půjčky mladým manželům. Mají výhodnou úrokovou sazbu, 1% na byt, 2,5% na zařízení bytu. Maximální doba splatnosti je 10 let. Dnes využívá této možnosti na okrese 2324 mladých manželství a mají vypůjčeno 39 753 000 korun. Na výherní vkladní knížky vyhrálo v kolínské spořitelně už 1741 vkladatelů. Celková částka připsaná výhercům na knížky byla 3 671 000 korun. 8 vkladatelů vyhrálo po 50 tisících, 5 po 30-40 tisících a 17 vkladatelů získalo výhry od 20 do 30 tisíc korun.

Kolínský okres v dnešní podobě vznikl z dosavadního okresu s 95 obcemi sloučením s 52 obcemi okresu Český Brod, 15 z okresu Nový Bydžov a jedné obce z okresu Přelouč.

Za posledních 30 let bylo na tomto okrese postaveno téměř 10 tisíc bytů. Přesto, že okres nemá velké možnosti rekreace, bylo na okrese postaveno přes 3000 rekreačních chat. Obě nemocnice, Kolín a Český Brod mají dnes 1200 lůžek, 11 obvodních zdravotních středisek, dvě závodní a 22 dětských poraden, dvě polikliniky se 17 odděleními.

Vzrůst životní úrovně je vidět i v tom, že mnohé věci přestaly být luxusními a patří dnes k vybavení většiny domácností. 80% domácností v okrese má televizi, 78% elektr. pračku, 66% ledničku a 24% automobil.

Pohostinství na okrese má zatím asi 600 lůžek v osmnácti zařízeních. Jsou to především hotelová zařízení v samotném Kolíně a v rekreační oblasti v Jevanech. / Je zajímavé, že tato oblast, ačkoliv spadá pod správu kolínského okresu, má naprosto nemožné autobusové spojení s Kolínem, zatímco Praha má na Jevany spojení několikrát za den./

V celém okrese bylo letos předáno 279 maturitních vysvědčení, 53 výučních listů, 262 řidičské průkazy a 318 legitimací SSM.

Do konce října bylo na okrese dokončeno 319 nových bytů, což je 90% celoročního úkolu. Nově byla zahájena výstavba 454 bytů a z toho připadá 54% na stavbu individuální v rodinných domcích.

V I. pololetí letoš. roku se na okrese Kolín narodilo 909 dětí, z toho 453 děvčat. V porovnání se stejnou dobou r. 1974 je to o 37 méně. Počet potratů na 100 narození se zvýšil z 35,1 na 36,8. Za I. pololetí zemřelo na okrese 735 osob, t.j. proti minul. období o 22 méně.

Kojenecká úmrtnost /t.j. počet zemřelých dětí do 1 roku na 1000 živě narozených/ se zvýšila z 13,7 na 16,5 a novorozenecká úmrtnost /t.j. úmrtí do 28 dnů věku/ se naopak snížila z 13,7 na 9,9. Přirozený přírůstek obyvatel za I. pololetí 1975 činil 174 osob.

Bilance přistěhovalých a vystěhovalých byla příznivá. Do okresu se přistěhovalo 1011 osob a vystěhovalo 829 obyvatel. K 30.6. měl okres Kolín 99 037 obyvatel, z toho 51 267 žen. Během I. pololetí bylo na okrese uzavřeno 394 sňatků /1974 jich bylo o 13 méně/. Rozvedeno bylo 119 manželství a rozvodový index /t.j. počet rozvodů na 100 sňatků/ byl nejvyšší od r. 1960. Činil 30,2, v samotném Kolíně 35,2.

Kolín sám se rozrostl za I. pololetí letoš. roku o 310 osob a měl k 30.6. 1975 celkem 29 405 obyvatel, z toho je 15 353 žen. Za třetí čtvrtletí se Kolín rozrostl o 233 osob a k 1.10. měl Kolín 29 638 obyvatel. Z toho 15 476 žen. Nepříznivý vývoj ukazuje stále stoupající index rozvodovosti. Kolín se v počtu obyvatel blíží třiceti tisícům, okres bude mít brzy 100 000 obyvatel.

V průmyslu se okres v rámci kraje umístil na 4. místě a jeho podíl na průmyslu kraje je téměř 9%.

R U Z N E

V březnu došlo k slavnostnímu setkání bývalých politických vězňů, členů SPB, zatčených gestapem na území býv. okresů Kolín, Český Brod, Poděbrady Nymburk, Kutná Hora, Čáslav, Havlíčkův Brod, Pelhřimov a Humpolec. Pozváni byli i pozůstalí.

V únoru byla v Kolíně pořádána soutěž odborné tvořivosti mládeže v oborech kuchař a číšník. Soutěž trvala devět dní a účastníci byli ze všech větších měst Středočeského kraje.

Prvním dubnem vstoupila v platnost jednotná úprava pracovní, provozní a prodejní doby. Byla platná pro všechny organizace obchodu, služeb, na národních výborech a některých úřadech. Tato nová úprava má umožnit, aby si pracující mohli vyřizovat své soukromé záležitosti v mimo pracovní dobu. Na MěstNV budou dvakrát týdně pracovní hodiny do 18 hodin. Obchody a zdravotníci posunují své hodiny na odpolední dobu. Některé závody chtěly zavést také změnu pracovní doby, ale naráželo to na požadavky žen, které měly své děti v jeslích, dále na vlaková spojení a proto bylo od toho upuštěno.

5. června se objevily v kolínských obchodech první třeshně z letošní sklizně. Velmi rychle však byly vyprodány. Byl to výkup od drobných pěstitelů. Hlavní dodávka přišla o týden později, když počala velká sklizeň na Červenopečceku.

Počátkem letoš. roku bylo při hloubení základů pro nový obchodní dům v Husevě ulici porušeno staré zdivo. Ukázalo

se, že jde o zbytky středověké studny, zachované do dnešní doby téměř pod čtyřmetrovou vrstvou navážky.

Na mostě přes Labe vybuchl 2. listopadu svítiplyn vedený pod povrchem chodníku. Tlakem byl porušen povrch chodníku v délce 52 metrů. Nikdo nebyl raněn jen jedna paní byla tlakem vyhozena do jízdní dráhy, ale nic se jí nestalo.

Stále se opakuje ničení silničních značek, které některým nezodpovědným vandalům nedají spát. Za r. 1954 bylo takto zničeno 154 směrových značek, 10 světelných tabulí, 23 reflexních značek, 50 značek plechových, 642 kusů směrových sloupků a 8 kusů zrcadel. Nejvíce se to děje o sobotách a nedělích v místech, kde jsou pořádány taneční zábavy.

15. března tomu bylo 30 let, kdy byl největší nálet na kolínský závod Koramo, který byl tehdy ze 70% zničen. Už 15. května se sešlo 462 zaměstnanců závodu v tehdy ještě dřevěné jídelně a jednohlasně rozhodli, že se pustí do obnovy závodu, který chtěla americká firma Vacuum Oil Comp. zrušit. Dnes se řadí podnik mezi významné závody v republice.

V předvečer spartakiády v Kolíně se konal večer lampionový dětský průvod. Děti se těšily na rozsvícené lampiony a na ohňostroj, ale stalo se jinak. Náhle přišel silný vítr, s ním boužka a hrom a posléze prudký liják. Průvod byl právě na mostě a každý se zachraňoval, jak mohl. A tady se ukázali řidiči městské dopravy autobusů. Posbírali děti, rozváželi je domů a ještě se znovu pro ně vraceli, takže druhý den mohly děti nastoupit na spartakiádě.

18. června oznámili zaměstnanci n.p. Průmstav, že při hloubení rýhy v Orebitské ulici našli pravěké nádoby.

Pracovníci regionálního musea v Kolíně našli tu kompletní výbavu bylanského žárového hrobu. Nálezy bylanských hrobů na Kolínsku jsou už dávno známy v evropských vědeckých kruzích a tvoří podstatnou část sbírek kolínského musea. V prostoru mezi plynárnou, garážemi ČSAD a Štáralkou se kdysi v 7. - 6. století před naším letopočtem rozkládalo rozsáhlé pohřebiště bylanské kultury.

V Kolíně bylo otevřeno jediné učiliště toho druhu ve Středočeském kraji, které vychovává poštovní manipulanty. V krásných prosklenných učebnách nastoupily letos dívky, aby se seznámily s novými stroji, poznaly provoz pošty po všech stránkách a obdržely výuční list poštovní manipulantky.

Do letošního roku spadá také několik jubilejí. V únoru před 55 lety /1920/ zemřel v Kolíně kolínský rodák Rudolf Mazuch, akademický malíř, žák prof. Preislera. Jeho práce s kolínskými motivy jsou v museu, na radnici i soukromém majetku. Zemřel osmadvacetilý, aniž by plně rozvinul svůj velký talent.

Na letošní rok připadá 105. výročí narozenin Josefa Wintra, hudebního skladatele a varhaníka v Kolíně. Byl žákem Fibichovým a sám vychoval v Kolíně velkou řadu žáků, mezi jinými skladatele Alfréda Jelínka a klavíristu Otakara Vondrovice.

Právě před 100 lety zemřel v Praze význačný malíř a grafik Vincenc Morstadt, ve své době největší malíř - vedutista. Na svých přesných a podrobných kresbách a rytinách zanechal dokumentární obraz vzhledu mnoha českých měst, mezi nimi i Kolína, kde se narodil 17. února 1802.

Před šedesáti lety zemřel v Leningradě český pěvec Josef Paleček, rodák z Jestřábí Lhoty, absolvent kolínského gymnasia. Proslul ve smetanovských rolích, později byl profesorem na petrohradské konservatoři a je pohřben na smolenském hřbitově v Leningradě.

Malíř, který od mládí žil a tvořil v Kolíně, byl Zdeněk Rykr, jemuž by bylo letos 75 let. Patřil k významné malířské avantgardě a jeho výstavy byly v Paříži, v Praze a několikrát i v Kolíně. Kolínské museum má několik jeho prací.

Před 30 lety, právě v radostných dnech osvobození zemřel v Kolíně významný kulturní pracovník prof. Jaroslav Schneider. Po svém pensionování se věnoval práci v kolínském archivu, který uspořádal a výsledkem byla řada prací o kolínské historii. Hlavní místo v nich zaujímají dějiny kolínského školství, divadla, cechů, městských bran aj.

V prosinci při větších mrazech na staveništi nového paláce v Husově ulici betonovali strop v pátém poschodí, který se jim při položení další železné armatury propadl. Nikdo nebyl zraněn, protože se to stalo o volné sobotě. Proto se další betonování děje za vyhřívání betonové směsi.

10. prosince se objevily na prostranství před hlavní poštou první vánoční stromky. Bylo jich na pět tisíc.

Ačkoliv mnozí kolínští občané jezdí před vánoce nakupovat do Prahy, bylo bylo o „stříbrné a zlaté“ neděli v Kolíně v krámech velmi rušno. Stejně bylo i v prodejnách potravin, květinářství a knihkupectvích. Ryb byl jako vždy dostatek.

Z Á V Ě R E M

Letošní rok byl velmi bohatý na události nejen e mezinárodním měřítku, ale i doma v republice a v samotném našem městě. Zmíníme-li se jen o těch nejpodstatnějších, byla to konference v Helsinkách, která má položit základy k mírovému uspořádání světa, bylo to vyhlášení Mezinárodního roku ženy, jako dík jedné polovině lidstva, bylo to také ukončení dlouholeté války ve Vietnamu. Z domácích událostí to bylo v první řadě oslavení 30. výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou, volba dr Gustáva Husáka prezidentem Československé republiky a pořádání celostátní spartakiády.

Všechny události se odrazily také v našem městě. Zachytit život města, jehož průmyslový a zemědělský potenciál patří k prvním v kraji a k předním ve státě, jehož kulturní život je velmi rozložitý a mnohotvárný, je někdy nad síly kronikáře už také proto, že řada institucí, jež by měly kronikáři dodávat své údaje ani kroniky nevedou. Týká se to hlavně závodů, kde se často kroniky doplňují dodatečně, když závod očekává nějaké jubileum. Proto i sebelépe vedená kronika nemůže obsáhnout všechno.

Dobrym pomocníkem je kronikářům Zpravodaj vydávaný MěstNV, který přináší aspoň články z jednání rady MěstNV a jeho komisi. Místní okresní časopis kronikářům mnoho materiálu nedodá. Protože není možné, aby kronikář byl přítomen všem událostem

ve městě, zvláště v kulturním životě, měl by mít pramen, který by přinášel zprávy a hlavně názory a kritiky kulturního dění, jako býval aspoň malý měsíčník Program později Přehled.

Přesto snad i z této stručné kroniky lze poznat, jaký vzestup prodělalo město Kolín v minulých pětiletkách, jaké byly příčiny tohoto vzestupu a jaké úkoly čekají město v budoucnosti.